

A SEED Europe
Postbus 92066
1090 AB Amsterdam

tel: +31-20-6682236
fax: +31-20-4682275
email: wbboycot@aseed.antenna.nl

www.wbbeurope.org
www.aseed.net

Cover Design and Layout by Deneva@sugarpuppy.com

Organisatoren
Handleiding

Vrijze bijdragen

A SEED Europe
Action for Solidarity, Equality,
Environment & Diversity
wbboycott@aseed.antenna.nl
www.wbbeurope.org
2003

BOYCOTTEN

zelf of in samenspraak besluiten
bepaalde goederen principieel niet
te kopen of te gebruiken omdat ze
van een bepaalde oorsprong zijn,
als uiting van protest of ongenoe-
gen of als dwangmiddel

Inhoud

Inleiding

Wat houdt de boycotactie tegen de Wereldbank in? 1

Informatie over de Wereldbank

Waarom is verzet tegen de Wereldbank nodig? 2
De Wereldbank: Feiten en cijfers 3
Veelgestelde vragen 4
De fondsen van de Wereldbank 7

Over de boycotactie

Wereldbankobligaties in Europa? 8
Van de Wereldbank naar mijn bank? 9
Wie investeren er in Wereldbankobligaties? 10
Wie waarborgen Wereldbankobligaties? 11
Fondsen die Wereldbankobligaties in hun pakket voeren 12
Hoe kan ik de Bank boycotten? 13
Handleiding voor het opzetten van een obligatieboycot 14
Boycotacties: Voorbeelden uit de praktijk 16
Aangenomen resoluties 19

Actiemiddelen

Wereldbankboycot: Actiehandleiding 20
Films en documentaires 21
Artikel voor een nieuwsbrief: een voorbeeld 22
Ingezonden brief aan de krant: een voorbeeld 24
Brief aan uw bank: een voorbeeld 26
Brief aan een ethisch beleggingsfonds: een voorbeeld 27
Brief aan een raadslid: een voorbeeld 28
De resolutie zelf: een voorbeeld 30

Financiële achtergrond

De Wereldbank in perspectief 32
Regionale ontwikkelingsbanken 33
Meer over obligaties en markten 35
Wereldbankobligaties: Financiële risico's 37
Alternatieven 40

Andere bronnen

Coördinatoren van Wereldbankboycot 42
Aanvullende informatie over de Wereldbank 43

Wat Houdt De Boycotactie Tegen De Wereldbank In?

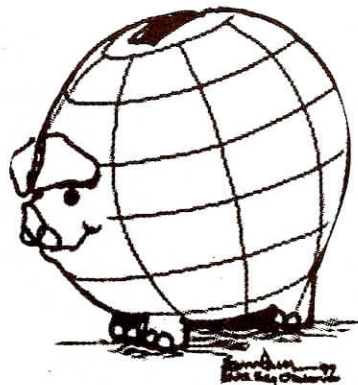
De boycotactie tegen de Wereldbank is een wereldwijd initiatief om een einde te maken aan beleid en projecten van de Wereldbank die op sociaal terrein en op het gebied van het milieu een vernietigende uitwerking hebben, door middel van financiële en politieke macht van onderop.

Het succes van de campagne hangt samen met het feit dat de Wereldbank 80 procent van zijn inkomsten vergaart door obligaties te verhandelen op particuliere kapitaalmarkten. Veel van de obligaties die de Wereldbank verkoopt, zijn in handen van gewone mensen. U treft ze aan in pensioenfondsen, beleggingsmaatschappijen, in de fondsen van levensverzekeraars, universiteitsfondsen, kerken, lokale overheden en vakbonden. Als we onze krachten bundelen, kunnen we de Wereldbank breken, gewoon door bewust om te gaan met waar we ons geld laten.

De boycot van Wereldbankobligaties volgt het voorbeeld van de anti-apartheidsbeweging. Het is een initiatief van Haïtiaanse, Zuid-Afrikaanse en Ecuadoraanse groepen die niet langer konden aanzien wat de Wereldbank in hun vaderland aanrichtte. In Zuid-Afrika, India, Haïti, Canada, de Verenigde Staten en Europa zijn er intussen campagnes gestart die met succes in het geweer komen tegen de Wereldbank. Een bonte verzameling vakbonden, universiteiten, maatschappelijke groeperingen, lokale overheden en religieuze groeperingen hebben zich al bij de boycot aangesloten.

Wat zijn de eisen?

1. De beëindiging van de structurele aanpassingsprogramma's en het daaraan gekoppelde bezuinigings- en privatiseringsbeleid.
2. Honderd procent kwijtschelding van de schuldenlast van arme landen
3. Beëindiging van de steun van de Wereldbank voor milieuvernietigende projecten, met name olie- en gaswinning, mijnbouw en de aanleg van stuwdammen.

Waarom Is Verzet Tegen De Wereldbank Nodig?

De Wereldbank dwingt als een van de machtigste exponenten van het neoliberalisme en economische globalisering beleid af dat ten koste gaat van mensenrechten, de rechten van arbeiders en het milieu, en loopt daarmee aan de leiband van multinationale bedrijven en machtige overheden. Samen met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) moedigt de Wereldbank de privatisering van overheidsdiensten aan; bovendien zet de bank aan tot uitholling van het arbeidsrecht en het ondermijnen van de positie van kleine bedrijven en boeren.

Met zijn bijzonder destructieve leningen voor structurele aanpassingen stimuleert de Bank bovendien arme landen om de eigen bijdragen voor de gezondheidszorg en het onderwijs te verhogen, door te eisen dat er bezuinigd wordt op de beschikbare middelen voor essentiële overheidsdiensten. Met de hulp van de Wereldbank en het IMF zijn de grote ondernemingen voortdurend rijker geworden, terwijl het gros van de wereldbevolking alleen maar verder is verarmd.

Ondanks de toenemende kritiek en oproepen van talloze maatschappelijke organisaties en overheden zowel in het Noorden als het Zuiden, breidt de Wereldbank zijn activiteiten op het gebied van het verstrekken van schadelijke leningen voor structurele aanpassingen nog altijd uit.

- de Wereldbank weigert de schulden van arme landen voor 100 procent kwijt te schelden
- de Wereldbank weigert de aanbevelingen van de Wereldcommissie voor Stuwdammen uit te voeren
- de Wereldbank zegt het recht van arbeiders om zich te organiseren te ondersteunen, maar de privatiseringsstrategieën van de bank ten gunste van het bedrijfsleven ondermijnen de rechten van arbeiders.
- de Wereldbank weigert een einde te maken aan het bevorderen van drastische bezuinigingen op sociale uitgaven, waardoor overheden zich gedwongen zien 'eigen bijdragen' te heffen op basisvoorzieningen als basisgezondheidszorg en onderwijs.
- de Wereldbank weigert maatregelen door te voeren om transparantie te bevorderen, weigert rekenschap af te leggen en blijft ondemocratisch
- de Wereldbank gaat voorbij aan de belangen van de plaatselijke bevolking en samenleving door een uniform economisch keurslijf op te leggen aan landen met schulden.

'Het beleid [van het IMF en de Wereldbank] is er niet alleen niet in geslaagd de kloof tussen arm en rijk te dichten en te zorgen voor meer gelijkheid, maar heeft in tegendeel juist geleid tot een verwijding van die kloof, de zo goed als volledige uitsluiting van een groeiend aantal armen en wijdverbreide sociale afbraak.'

- Ds. Konrad Raiser, Wereldraad van Kerken, juni 2000

De Wereldbank: Feiten En Cijfers

Hier volgen slechts enkele voorbeelden van de verwoestende invloed van de Wereldbank op mens en milieu wereldwijd

De Wereldbank heeft zelf in verkennend onderzoek van Lundberg en Squire erkend dat het proces van het liberaliseren van de handel [dat de bank propageert], ten koste zal gaan van de armste 40 procent van de bevolking in ontwikkelingslanden.

Vanwege de voorwaarden die de Wereldbank en het IMF aan hun leningen verbinden, zien gemeenschappen zich gedwongen om voedsel te produceren voor de export in plaats van voor de eigen voedselvoorziening. Momenteel leeft 80% van de ondervoede kinderen in ontwikkelingslanden in gebieden waar boeren zijn gedwongen exportgewassen als paranoten, mango's of koffie te verbouwen, in plaats van voedingsmiddelen voor de eigen gemeenschap.

Dagelijks sterven er duizenden kinderen, in Afrika alleen al 19.000 per dag, maar in deze landen krijgt de afbetaling van schulden aan rijke crediteuren voorrang boven gezondheidszorg, onderwijs en voedselzekerheid voor de armen.

Tanzania geeft negen keer zoveel uit aan het afbetalen van schulden dan aan gezondheidszorg, terwijl 40% van de bevolking sterft voor hun 35ste.

De fossiele-brandstofprojecten die de Wereldbank tussen 1992 en 1998 financierde zullen uiteindelijk leiden tot de emissie van 37,3 miljard ton kooldiox-

ide. Dat is meer dan de totale huidige uitstoot van fossiele brandstoffen wereldwijd.

In Zambia, waar 20% van de bevolking seropositief is, geeft de overheid slechts \$17 per capita uit aan gezondheidszorg tegen \$30 dollar per capita aan rentebetalingen.

In Niger, waar de overheid meer kwijt is aan rentelasten dan aan onderwijs en gezondheidszorg samen, geniet minder dan 20 procent van de jonge vrouwen onderwijs.

Zo'n 65% van het geld dat de Wereldbank uitleent, vloeit uiteindelijk terug naar het Westen, waar het vooral bij multinationals terecht komt.

Van elke \$1 die de Amerikaanse overheid toekent aan de Wereldbank, zien Amerikaanse bedrijven \$3 dollar terug in de vorm van handelscontracten.

Tussen 1992-2002 gaf de Wereldbank 18 keer zoveel uit aan de winning van fossiele brandstoffen als aan het investeren in duurzame energie.

Tegenover elke \$1,00 hulp aan arme landen staat \$1,30 aan rentelasten. De schuldenlast kost Afrika een slordige \$ 200 miljoen per week.

Veelgestelde Vragen

Wat is de Wereldbank precies?

De Wereldbank is een van de machtigste financiële instellingen ter wereld. Samen met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) formuleert de bank cruciale economische beleidsdoelen voor meer dan 75 meest arme landen en ziet toe op de naleving daarvan. De bank en het IMF kunnen zo'n ongelimiteerde macht uitoefenen omdat andere geldverstrekkers en overheden meestal weigeren om leningen te verstrekken aan landen die niet tegemoet komen aan de eisen van de bank en het IMF. En veel van de landen die onder curatele staan van de Wereldbank en het IMF zijn in hoge mate afhankelijk van de fondsen die deze instellingen verstrekken.

De Wereldbank werd opgericht in 1944 en bestaat tegenwoordig uit vier financiële organisaties, waarvan de grootste de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling (IBHO) is. De IBHO werd aanvankelijk opgericht om na WOII wederopbouwprojecten in de door oorlog getroffen landen te financieren. Maar sinds begin jaren 1980 zijn de IBHO en de Internationale Ontwikkelingsassociatie (de concessionele [geen rente heffende] poot van de Wereldbank) steeds zwaarder in gaan zetten op zogenaamde 'leningen voor structurele aanpassingen', wat hen op zware kritiek is komen te staan van ontwikkelingslanden en mensenrechtenorganisaties. De Wereldbank heeft ook forse kritiek te verduren gekregen op zijn rol bij het financieren van projecten die zeer schadelijk zijn gebleken voor de mensenrechten en de natuur.

Wat is de relatie tussen de Wereldbank en het IMF?

De Wereldbank en het IMF zijn feitelijk zusterinstellingen. De activiteiten van de een kunnen niet los worden gezien van die van de ander. Hoewel het IMF zich officieel bezighoudt met het handhaven van financiële stabiliteit wereldwijd en de Wereldbank zich richt op ontwikkelingsvraagstukken, werken beide instellingen in werkelijkheid nauw samen om te bewerkstelligen dat landen het economisch model overnemen dat zij onderling zijn overeengekomen. Wil een land in aanmerking komen voor een lening van de Wereldbank, dan moet het op zijn minst lid zijn van het IMF. Bovendien kan de Wereldbank overheden die zich verzetten tegen pressie vanuit het IMF in het gareel dwingen door te dreigen met het stopzetten van hulp. Zo deelde de Wereldbank de Azerbeidjaanse overheid bijvoorbeeld begin 2003 mee dat men de toegezegde gelden voor de Baku-Ceyhan pijplijn niet zou uitkeren als de overheid zijn geschillen met het IMF niet oploste. Deze praktijk van wederzijdse ondersteuning werd verder versterkt tijdens de jaarvergadering van de Wereldbank en het IMF in september 2002, waar de instellingen het eens werden over de noodzaak om in de toekomst nog nauwer samen te werken.

Aan wie legt de Wereldbank verantwoording af?

Als men het heeft over de Wereldbank, dan refereren men meestal aan de activiteiten van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling (IBHO), omdat circa 80% van het totaal aantal leningen van de Wereldbank door deze instelling wordt verstrekt. De IBHO heeft geen aandeelhouders en het stemrecht is verdeeld onder de lidstaten. De regels die bepalen hoe de stemmen zijn verdeeld, zijn bij de oprichting van de bank vastgelegd. Omdat de VS oorspronkelijk voorzagen in 75% van het oprichtingskapitaal van de bank, hebben zij altijd kunnen beschikken over het grootste deel van de stemmen, momenteel ca. 17%. Voor daadwerkelijke koerswijzigingen in het beleid van de bank is een

Veelgestelde Vragen

meerderheid van 85% vereist. Dat betekent dat de VS het enige land is dat beschikt over een volledig vetorecht. Maar elk van de vijf organisaties behorend tot de Wereldbank functioneert anders. Zo kent de Multilaterale Agentschap voor Investeringsgaranties (MIGA) wel aandeelhouders en is het stemrecht daar bepaald door het aantal aandelen dat elk land heeft. De VS is momenteel de grootste aandeelhouder met 20.938 aandelen, waarmee het beschikt over 14,6% van het totaal aantal stemmen. Japan is de op een na grootste geldschietster met 8.979 aandelen en 6,33% van het totaal aantal stemmen.

Wat zijn PRSP's en structurele aanpassingen?

Leningen voor structurele aanpassingen, tegenwoordig officieel Strategienota's voor Armoedebestrijding (PRSP) geheten, bestaan uit een pakket economische maatregelen dat door de Wereldbank en het IMF wordt opgelegd als voorwaarde voor de leningen die deze instellingen verstrekken aan ontwikkelingslanden. Zij omvatten vaak 'bezuinigingsmaatregelen' zoals het hanteren van hoge rentetarieven en het beperken van kredietverstrekking, hetgeen niet alleen resulteert in een tragere economische groei maar ook in meer armoede en werkloosheid.

Andere aanpassingsmaatregelen omvatten het snijden in overheidsuitgaven op het gebied van gezondheidszorg en onderwijs, het verhogen van de voedselprijzen, de prijs van de gezondheidszorg en andere basisvoorzieningen, de verplichting om markten open te stellen voor buitenlandse handel en investeringen en de privatisering van overheidsbedrijven.

Wat is de rol van de Wereldbank in de structurele aanpassingsprogramma's?

Hoewel het IMF de sleutelrol speelt bij het opleggen van structurele aanpassingsmaatregelen, verschaft de Wereldbank het leeuwendeel van de fondsen voor de structurele aanpassingsprogramma's. De Wereldbank eist meestal van overheden dat zij overheidsdiensten privatiseren en de eigen bijdrage van arme mensen voor de gezondheidszorg opschroeven. Vijfenzestig procent van de leningen verstrekt door de Bank zijn nu gericht op de implementatie van aanpassingsprogramma's.

Wat heeft de Wereldbank van doen met 'sweatshops' en welk effect heeft het beleid van de bank op vrouwen?

Het beleid van het IMF en de Wereldbank stimuleert landen om hun strategieën voor economische ontwikkeling toe te spitsen op productie voor de export naar ontwikkelde landen, vaak met behulp van geïmporteerde grondstoffen en buitenlandse investeringen. Daarbij wordt gestreefd naar het drukken van de loonkosten en het inperken van vakbonden. Naast het bevorderen van 'sweatshops' waar het overgrote deel van de arbeiders bestaat uit vrouwen, zien overheden zich door het beleid van de Wereldbank genoodzaakt om te bezuinigen op voorzieningen als onderwijs, kinderopvang en gezondheidszorg. Dit verzwaart de onbetaalde zorgtaken van vrouwen terwijl ze zich tegelijkertijd gedwongen zien tot reguliere arbeid, waarvoor ze minder betaald worden dan mannen. Dat heeft tot gevolg dat de economische en sociale positie van vrouwen sterk wordt ondermijnd.

Wat is de rol van de Wereldbank bij de schuldenlast in de Derde Wereld?

De Wereldbank en het IMF weigeren niet-aflusbare schulden van arme landen kwijt te schelden, ook

Veelgestelde Vragen

al beschikt men over de reserves om dat zonder problemen te kunnen doen. Uitstaande schulden aan de Wereldbank en het IMF geven de bank en het fonds een middel in handen om controle te blijven uitoefenen over de economieën van deze landen. Intussen worden de beschikbare middelen van arme landen aangewend voor het aflossen van de schuld aan Wereldbank en IMF in plaats van aan dringend noodzakelijke uitgaven voor gezondheidszorg en onderwijs.

Heeft de Wereldbank zich niet 'gebeterd'?

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen de retoriek van de Wereldbank en het feitelijke beleid. De betrokkenheid van de bank bij het verstrekken van de zeer veel schade toebrengende leningen voor aanpassingsprogramma's neemt nog altijd toe. Het jaarverslag van de bank over 2002 laat zien dat het verstrekken van leningen voor aanpassingsprogramma's in 2002 een historisch hoogtepunt bereikte met 64% van het totaal aan door de IBHO verstrekte leningen. Intussen gaat de Wereldbank bovendien door met het financieren van projecten die in strijd zijn met de mensenrechten en die schadelijk zijn voor het milieu, in weerwil van de eigen, zogenaamd herziene, richtlijnen op deze terreinen. Bovendien zijn de wijzigingen die zijn doorgevoerd weinig effectief gebleken.

Wat is een voorbeeld van een schadelijk uitpakkend Wereldbankproject?

De Wereldbank verstrekte ExxonMobil en Chevron miljoenen voor de aanleg van een 900 km lange pijplijn die olie uit Tsjaad naar de kust van Kameroen moet gaan vervoeren. De pijplijn zal ernstige en onomkeerbare milieuschade veroorzaken omdat hij dwars door plaatselijke nederzettingen loopt en honderden kilometers regenwoud en verschillende natuureservaten doorkruist. Sinds de goedkeuring van het project heeft de eigen, onafhankelijke raad van toezichthouders van de bank blijk gegeven van 'grote reserves' aangaande dit project, niet in het minst omdat men bedijferd heeft dat slechts 5% van de opbrengsten van het project ten goede zouden komen aan de regio. Bovendien kwam men tot de conclusie dat er bij de plannen onvoldoende oog was geweest voor de gevolgen voor het milieu. Ondanks deze bevindingen gaat de Wereldbank vooralsnog gewoon door met het financieren van vergelijkbare projecten voor de aanleg van pijplijnen in verschillende regio's in de rest van de wereld.

Hoe steunt de Bank het bedrijfsleven? Een voorbeeld.

Het Internationaal Centrum voor de Beslechting van Investeringsgeschillen (ICSID), een onderdeel van de Bank, is een besloten arbitragecommissie voor het beslechten van investeringsgeschillen tussen overheden en bedrijven. Het huidige geschil tussen de Boliviaanse regering en de multinationale onderneming Bechtel is hun eerste zaak. Nadat de Wereldbank eind jaren '90 de Boliviaanse overheid had gedwongen zijn watervoorziening te privatiseren, kocht Bechtel de watervoorziening op van Cochabamba, de op twee na grootste stad van Bolivia. Na de overname verhoogde Bechtel de waterprijzen dusdanig dat de meeste huishoudens de waterrekening niet meer konden betalen. In een gebied waar darminfecties en -ziekten altijd op de loer liggen, bleven grote aantallen mensen vervolgens verstoken van zuiver water. In april 2000 was het verzet onder de bevolking zo hevig geworden dat het bedrijf zich genoodzaakt zag het land te verlaten. De Bechtel Corporation eist nu een bedrag van \$25 miljoen van het Boliviaanse volk als vergoeding voor de schade die het heeft geleden toen het zijn activiteiten moest staken.

De Fondsen Van De Wereldbank

De Wereldbankgroep bestaat uit de volgende vijf onderdelen

Internationale

Ontwikkelingsassociatie

- Verschafft leningen aan de armste landen tegen gereduceerde tarieven
- Gefinancierd uit publieke middelen, m.n. door de overheden van de landen behorend tot de G7

Financieringsmaatschappij

- Verschafft rechtstreekse leningen aan de private sector in ontwikkelingslanden
- Werft kapitaal door obligaties te verstrekken
- Geeft obligaties uit

Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling

- De belangrijkste poot van de Wereldbank, die circa 80 procent van de leningen verstrekt
- Verstrekt leningen aan ontwikkelingslanden tegen vrijwel marktconforme tarieven
- Werft 95% van zijn kapitaal door obligaties uit te geven op particuliere financiële markten. De overige 5% is afkomstig van de oorspronkelijke kapitaalleg van de landen die zijn aangesloten bij de Wereldbank.
- Geeft obligaties uit

Internationaal Centrum voor de Beslechting van Investeringsgeschillen

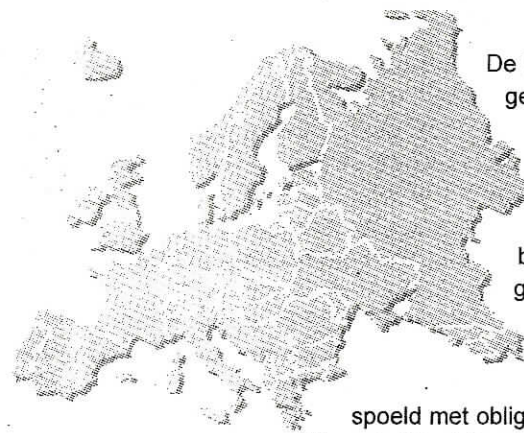
Arbitreert bij investeringsgeschillen tussen overheden en bedrijven

Multilateraal Agentschap voor Investeringsgaranties

- Politieke-risicoverzekering voor bedrijven
- De Wereldbank haalt circa 80% van al zijn fondsen binnen met de verkoop van obligaties.

Wereldbankobligaties in Europa?

De Europese markten zijn instrumenteel gebleken bij het financieren van de Wereldbank. De bank begon in 1947 met het verkopen van obligaties in Amerikaanse dollars op de Amerikaanse markt. Maar in 1951 benutte de bank al ras zijn groeimogelijkheden door ook obligaties uit te geven in Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk. Sindsdien heeft de bank de Europese markten overspoeld met obligaties. Tussen 1972 en 1992 ontleende de Wereldbank 41% van zijn inkomsten aan obligaties

die op de Europese markten werden verhandeld.

Deze manier van fondsenwerven biedt de bank de mogelijkheid om zich te onttrekken aan de publieke controle die van toepassing zou zijn als men zou werken met belastinggelden. In een essay getiteld 'De Europese financiering van de Wereldbank' wijst Hilmar Kopper erop dat 'de diversiteit van de kanalen voor fondsenwerving waar de Wereldbank vandaag de dag gebruik van kan maken zijn onderhandelingspositie ten aanzien van nationale overheden danig heeft versterkt.'

Daarnaast heeft de bank overal ter wereld nieuwe markten aangeboord en is men geweldig succesvol gebleken in het ontwikkelen van nieuwe manieren om winst te genereren. De Wereldbank pionierde in universele obligaties en begaf zich als eerste in de valutaruil op grote schaal. Daarover zegt Kopper het volgende: 'Vandaag de dag behoort de Wereldbank tot de grootste spelers op de nationale en internationale kapitaalmarkten. En dat niet alleen in termen van de hoeveelheid obligaties die men regelmatig in de markt zet, maar ook in termen van het innovatieve potentieel waarmee de Wereldbank kapitaalmarkten overal ter wereld bepaalt, voedt en soms zelfs volledig naar zijn hand zet.'

'We moeten de macht van de Wereldbank over ontwikkelingslanden breken op dezelfde manier als de desinvesteringcampagne geholpen heeft de macht van het apartheid-sregime over Zuid-Afrika te breken. Daarom steunen wij de boycot van Wereldbankobligaties.'

Dennis Brutus, Zuid-Afrikaans dichter en anti-apartheidsactivist

Van De Wereldbank Naar Mijn Bank?

Zonder dat u het weet kan ook uw geld bijdragen om de wereldbank het nodige kapitaal te verschaffen om leningen te verstrekken aan de overheden van arme landen. Deze leningen worden door die landen meestal gebruikt om hun torenhoge schulden te financieren of om projecten te bekostigen die zeer schadelijk zijn voor het milieu.

Wereldbankobligaties die worden uitgegeven door de IBHO of het IFC worden vervolgens gewaarborgd (waarmee feitelijk een garantie wordt afgegeven) door publieke of private bancaire instellingen. Vervolgens worden ze door banken over de hele wereld in verschillende valuta op de markt gebracht (zie p. 14 voor een lijst van enkele van de organisaties die deze waarborgen verstrekken.) Als ze eenmaal zijn gewaarborgd, kunnen de obligaties worden verhandeld op de financiële markten.

De obligaties worden vervolgens aangekocht door particuliere en institutionele investeerders, voornamelijk in Noord-Amerika, Europa en Oost-Azië. Meestal gaat het hier om beleggingsmaatschappijen of instellingen die over behoorlijk wat kapitaal beschikken, zoals pensioenfondsen of grote religieuze instellingen. De obligaties worden in grote hoeveelheden rechtstreeks aangekocht van de banken die ze waarborgen. Wereldbankobligaties zijn zeer gewild, omdat ze nog altijd worden gezien als een financieel zeer verantwoorde investering. Ze hebben niet voor niets het predikaat 'AAA' gekregen.

Kleinere investeerders, zoals universiteiten, kerken, lokale overheden en maatschappelijke organisaties participeren vaak in aandelenportefeuilles die worden beheerd door een beleggingsmaatschappij. Dergelijke portefeuilles bestaan meestal uit een mix van aandelen en obligaties, waaronder vaak die van de Wereldbank.

Uw financiële belangen zijn vaak nauwer verstrengd met de investeringen van lokale organisaties en instellingen dan u denkt.

Mogelijk bent u ingeschreven aan een universiteit. Die universiteit zal ongetwijfeld zijn fondsen ergens hebben belegd. Of u bent lid van een vakbond. Die bond zal zijn gelden ook ergens hebben geïnvesteerd. Veel gemeenten beleggen belastinggelden en overheidsfondsen, vooral in veilige investeringen als Wereldbankobligaties. En dat geldt ook

Wie Investeren er in Wereldbankobligaties?

Obligaties van de Wereldbank zijn een zeer gewild investeringsobject. Veel organisaties beschikken over deze obligaties zonder er zelf erg in te hebben. Naast grote bedrijven, grote beleggingsmaatschappijen en centrale banken beschikken ook veel instellingen die rechtstreeks te beïnvloeden zijn over obligaties van de Wereldbank.

- Pensioenfondsen
- Beleggingsmaatschappijen en -fondsen
- Levensverzekeringsfondsen
- Universiteitsfondsen
- Portefeuilles van religieuze of maatschappelijke groeperingen
- Vakbonden
- Holdings en investeringsportefeuilles van lokale overheden

Wereldbankobligaties worden los verhandeld, maar zijn ook vaak opgenomen in de portefeuilles van beleggingsfondsen. Zie pagina 14 voor enkele voorbeelden.

Om de Wereldbank los te weken uit de wereldgemeenschap...

...moeten we eerst onze eigen gemeenschappen losweken uit de Wereldbank!

Wie waarborgen Wereldbankobligaties?

Obligaties van de Wereldbank worden niet rechtstreeks verkocht door de bank zelf. Een emissie wordt meestal door banken gewaarborgd in een bepaalde valuta, tegen een bepaalde rente en een vastgestelde vervaldatum. Hieronder een beknopt lijstje van enkele van de vele institutionele beleggers die handelen in Wereldbankobligaties:

ABN - Amro	Paine Webber
Nomura	ING Barings
SBC Warburg	Banca di Roma
Goldman Sachs	Alpha Credit
RBC Dominion	Caboto
CSFB	Bank Brussels Lambert
Sanwa	Carisbo
Dresdner	BNL
Salomon	IBJ
HSBC	National Bank of Greece
Merrill Lynch	BNP
JP Morgan	Dao Heng
Morgan Stanley	IMI Lux
Lehman Deutsche	Mediobanca
TD Securities	Bayerische Hypovereinsbank
Tokyo- Mitsubishi	Citibank
AIG	Wako
Bear Sterns	Bank of China International
NatWest	China Dev Finance
Barclays Capital	Fuji International Finances
DG Bank	Sumitomo
Banca Popolare di Novara	
Paribas	
Credito	
Daiwa	

Als de emissie gewaarborgd is, worden de obligaties verkocht op particuliere financiële markten, met name in Europa, Noord-Amerika en Azië. Meestal worden de obligaties rechtstreeks aangekocht door grotere organisaties zoals vakbonden, pensioenfondsen of fondsmanagers voor een gemeente, die ze vervolgens op kleinere schaal doorverkopen aan particulieren, publieke instellingen en maatschappelijke organisaties.

Fondsen die Wereldbankobligaties in hun Pakket Voeren

ABN AMRO FONDSEN
 ARCA OBBLIGAZIONI EUROPA
 AXA WORLD FUNDS
 BARCLAYS STERLING AANDELEN-
 FONDSEN
 BAYERN LB BALANCED STOCKS
 BNL PER TELETHON
 RENTENFONDS
 CAIXA FONDOS EUROPESE AANDELEN
 CARIFONDO MAGNA GRAECIA MONE-
 TARIO
 CHRISTIAN STEWARDSHIP AANDE-
 LENFONDSEN
 CITIFUNDS INVESTMENT SERIES
 CLERICAL MEDICAL MONTHLY TRUST
 COOP BANKMIX WELTPORTFOLIO
 COOPAANDELENMIX
 CREDIT SUISSE AANDELENFONDSEN
 DANSKE INVEST DANNEBROG
 DEUTSCHE FUNDS PLC - DEUTSCHE
 INTERNATIONAL BOND
 DEUTSCHE POSTBANK GLOBAL OPTI-
 MIX
 DREYFUS AANDELENMARKT INDEX
 FONDSEN
 DUCATO REDDITO GLOBALE
 FORTIS L FONDSEN AANDELEN
 FRAMLINGTON UK AANDELENFONDSEN
 GOLDMAN SACHS ENHANCED
 INCOME FUND
 HENDERSON UK & EUROPE
 HSBC WORLD BOND RSP FONDSEN
 HYPO EURO BALANCED FUND
 JULIUS BAER MULTIBOND MODIAAL
 AANDELENFONDSEN
 KEPLER EUROPA RENTENFONDSEN
 LUX - PORTFOLIO BALANCED
 M M WARBURG MODIAAL AANDE-
 LENFONDSEN

Zelfs als een instelling niet rechtstreeks heeft belegd in Wereldbankobligaties, dan is de kans groot dat men ze indirect wel bezit omdat men participeert in een investerings- of beleggingsfonds. Hier vindt u een lijst met enkele van de talloze fondsen die in januari 2003 Wereldbankobligaties in hun pakket voerden.

MORGAN STANLEY SICAV MODIAAL
 AANDELENFONDSEN
 PARVEST EUROPESE AANDELEN
 QUADRIFOGLIO BILANCIATO INTER-
 NAZIONALE
 RAIFFEISEN EURO MONEY
 ROYAL BALANCED FUND
 SALZBURG MUNCHEN KLASSIK
 ABFERTIGUNG
 SMITH BARNEY OBLIGATIEFONDSEN
 SWISS LIFE INVESTERINGSFONDSEN
 PLC - INTERNATIONALE AANDELEN
 SWISSCA BOND INVEST CHF
 UBS (CH) STRATEGY FUND
 UBS MODIAAL AANDELENFONDSEN
 UNION INVESTMENT UNIRENTA
 ZENIT OBBLIGAZIONARIO
 ZURICH INVESTMENTS ADILUX

Hoe Kan Ik De Bank Boycotten?

Iedereen kan deelnemen aan de Wereldbankboycot, ongeacht of hij of zij van plan is te beleggen in obligaties. Dat kan op drie manieren:

Door een verklaring te tekenen die oproept tot het boycotten van Wereldbankobligaties

Met het aannemen van een resolutie tegen de aankoop van obligaties kunt u de Wereldbank een gevoelige slag toebrengen. Boycotacties kunnen op veel plaatsen een effectief middel vormen, bijvoorbeeld in studieverenigingen of studentenbonden, gemeenteraden, kerken, vakbonden, gemeenschappelijke beleggingsfondsen en andere maatschappelijke groeperingen. Zelfs als een organisatie nooit eerder heeft geïnvesteerd in Wereldbankobligaties kan men toch een resolutie kan aannemen om aan te geven dat men dat ook in de toekomst niet zal doen. Bovendien heeft een organisatie die wel Wereldbankobligaties heeft geïnvesteerd deze niet per se van de hand te doen. Men kan ook besluiten om dergelijke obligaties in de toekomst niet meer aan te schaffen. Als u geïnteresseerd bent in het opstellen van een resolutie, dan treft u een gedetailleerde handleiding voor het opstarten van een boycotactie aan op de volgende pagina.

Bestook uw bank met vragen

Hoewel er geen 'schoon' geld bestaat, kunnen we onze middelen, hoe beperkt ook, altijd inzetten om instellingen en banken te bewegen om zich verre te houden van de Wereldbank en andere in ecologisch en maatschappelijk opzicht bedenkelijke instellingen. Zie de voor-

beeldbrieven onder het kopje 'Actiemiddelen'.

Onderschrijf de boycotactie

Als het aannemen van een resolutie gericht tegen de aankoop van obligaties binnen de structuur van uw netwerk of organisatie niet mogelijk is, kunt u toch het idee van een boycotactie als zodanig ondersteunen. Met het tekenen van een steunverklaring kunt u ook een krachtig signaal afgeven aan de Wereldbank. Als u de boycotactie wilt steunen, stuur dan een e-mail naar wboycot@aseed.antenna.nl

Boycot niet alleen de obligaties, maar de Wereldbank zelf!

In regio's waar de Wereldbank daadwerkelijk actief is met het verstrekken van leningen, wordt de bank door talloze groeperingen rechtstreeks geboycot. Dat kan bijvoorbeeld inhouden dat elke steun van de Wereldbank wordt geweigerd. Zo worden in Chiapas bijvoorbeeld door de Wereldbank gefinancierde projecten door verschillende groeperingen geboycot. In Zuid-Afrika wordt de bank door diverse organisaties geboycot door het lokale personeel van de bank tot 'persona non grata' te verklaren.

En zo zijn er nog talloze andere manieren om een succesvolle boycotactie tegen de Wereldbank op touw te zetten. Grote banken en ondernemingen die in Wereldbankobligaties investeren vormen bijvoorbeeld ook een uitstekend doelwit voor een boycotactie.

Handleiding Voor het Opzetten van Een Obligatieboycot

U kunt een belangrijke rol spelen bij het aansprakelijk stellen van de Wereldbank voor zijn schadelijke beleid. Er zijn allerlei effectieve manieren te bedenken om een obligatieboycot te beginnen; deze handleiding geeft slechts enkele suggesties.

Probeer in uw eigen omgeving een lokale instelling zover te krijgen om in de toekomst geen Wereldbankobligaties meer te kopen. Richt u op uw pensioenfonds, universiteit, vakbond, levensverzekeraar, kerk, lokale overheid, maatschappelijke organisatie of werkgever. Houd er wel rekening mee dat elke instelling zijn eigen specifieke procedures kent voor het aannemen van een resolutie. De volgende stappen vormen een algemene richtlijn; maar het kan goed zijn dat u ze niet allemaal wilt of hoeft te volgen.

1. Probeer steun te verwerven - vorm plaatselijk coalities of vraag een bestaande organisatie om de campagne te gaan trekken.

Leg contact met andere sympathisanten in uw omgeving. Leg hen de opzet en het doel van de boycotactie uit. Vraag hen de boycot te steunen en met u samen te werken om er een succes van te maken.

2. Kies de instelling waar u zich op wilt richten.

Er zijn talloze organisaties die zich bij de boycotactie aan kunnen sluiten. Kies er een uit waarvan u vermoedt dat die sympathiek zal staan tegenover de actie; dat kan bijvoorbeeld uw universiteit zijn, of uw kerk, vakbond, lokale overheid, etc.

3. Ga op zoek naar mensen binnen deze organisatie die sympathiek staan tegenover de actie.

Leg persoonlijk contact met mensen binnen de betreffende instelling; zij kunnen u meer informatie verschaffen over de te volgen procedures en de meest geschikte strategie om een resolutie aangenomen te krijgen.

4. Zorg voor een goede informatieverstrekking en zorg voor een breed bereik.

Zorg dat u ook de subgroepen die deel uitmaken van de betreffende organisatie bereikt. Bied ruimte voor informatievoorziening en een open discussie over de Wereldbank, de invloed die deze wereldwijd uitoefent, hoe dat zijn weerslag heeft op uw eigen omgeving en wat de boycotactie betekent voor de organisatie waar u zich op richt. U kunt bijvoorbeeld bijeenkomsten beleggen, folders uitdelen, artikelen schrijven, sprekers uitnodigen of een forum organiseren.

5. Bied de beleidsmakers uw hulp aan.

Verstrek voorbeeldresoluties en bied uw hulp aan bij het formuleren van de tekst van de uiteindelijke verklaring. Hou de organisatie waar u zich op richt op de hoogte van

Handleiding Voor het Opzetten van Een Obligatieboycot

resoluties die door andere organisaties zijn aangenomen.

6. Overtuig de organisatie.

Treed persoonlijk in contact met de beslissers en probeer hun steun te verwerven door ze handzaam materiaal te leveren dat duidelijk de mondiale en lokale milieueffecten, de sociale misstanden en de arbeid-srechtelijke gevolgen benoemt. Houd uw contacten warm en zorg altijd voor een goede follow-up.

7. Licht de lokale pers in.

De Wereldbank is bijzonder gevoelig waar het zijn publieke imago betreft. Het genereren van aandacht in de lokale pers kan dan ook een belangrijk onderdeel vormen van de boycotcampagne. Afhankelijk van hoe u staat tegenover samenwerking met de pers, kunt u persverklaringen sturen naar de gedrukte pers en de radio in elk stadium van het proces (introdactie, debat en stemming).

8. Woon alle relevante officiële bijeenkomsten bij.

Zorg er vanaf de introductie van de resolutie tot het moment van stemming voor dat u vanuit uw samenwerkingsverband sympathisanten kunt leveren die zich sterk kunnen maken voor de boycotactie.

9. Gebruik de pers om uw successen te benadrukken.

U kunt een persconferentie beleggen met leden van de betreffende organisatie als de resolutie is aangenomen. Als u huiverig staat tegenover de gevestigde media, dan kunt u zich ook richten op de alternatieve media of een andere creatieve manier bedenken om de pers te interesseren.

'De Wereldbank probeert zichzelf neer te zetten als een welzijnsbevorderende instelling. Maar in werkelijkheid drukt de bank bij voortduring maatregelen door als het heffen van eigen bijdragen in de gezondheidszorg; privatisering van basisvoorzieningen als de drinkwatervoorziening; en maatregelen die de mogelijkheden van arbeiders belemmeren om zich te organiseren en hun levensstandaard te verhogen. Wij bedienen ons van deze boycot om te eisen dat er een einde wordt gemaakt aan het beleid van de bank dat de eisen van het bedrijfsleven plaatst boven mensenrechten. Tegelijkertijd steunt de boycot de bewegingen van arme mensen overal ter wereld die zeggen 'het is genoeg geweest'.

Neil Watkins, organisator van de boycot in de VS

Boycotacties: Voorbeelden Uit de Praktijk

Hoe studenten ervoor zorgden dat er een resolutie werd aangenomen door de Universiteit van New Mexico

1. Ze begonnen met het onder de aandacht brengen van het probleem en het vormen van een lokale coalitie.

Halverwege het jaar 2000 begonnen studenten die bekend waren met de schadelijke effecten van de Wereldbank en die wilden dat hun universiteit een resolutie zou aannemen met daarin zwart op wit dat men weigerde te beleggen in Wereldbankobligaties een campagne om de universitaire gemeenschap te informeren over deze kwestie. Ze organiseerden lezingen, petities, debatten, schreven brieven aan de hoofden van faculteiten en artikelen in verschillende universiteitsbladen. Stukje bij beetje kwam er zo een coalitie tot stand van overtuigde studenten en kon men in kaart brengen welke universitair docenten, hoogleraren en universiteitsbestuurders sympathiek stonden tegenover deze kwestie.

2. Ze verzamelden steunbetuigingen...

De coalitie begon met het vergaren van steunbetuigingen onder de kleinere instituten die aan de Universiteit van New Mexico verbonden waren. Toen de definitieve verklaring werd opgesteld, hadden de volgende organisaties hun steun aan de boycot betuigd: de faculteitsraad; de personeelsraad; de alumnivereniging; en de vereniging van rechtenstudenten.

3. ...en boden het college van bestuur een petitie aan.

In de lente van 2001 dienden de studenten een officieel verzoek in bij de Universiteit om een boycot van Wereldbankobligaties te steunen. Zij boden het college een brief aan waarin de problemen rond de Wereldbank uiteen werden gezet en waarin werd aangegeven dat een boycot in

universitaire kringen breed werd ondersteund. Zij vroegen de universiteit ook te overwegen om een ethische code op te nemen in haar investeringsbeleid.

4. Vervolgens richtte de universiteit een commissie op.

In reactie op deze verzoeken richtte de universiteit in augustus 2001 een commissie op om toezicht te houden op het beheer van de fondsen van de universiteit. De leden van de commissie werden benoemd door een brede vertegenwoordiging van universitaire organisaties.

5. De commissie analyseerde de financiële en ethische argumenten...

De commissie kwam in twee jaar negen keer bij elkaar. Zij namen kennis van de mening van gastsprekers en deskundigen op het gebied van de Wereldbank en haar beleid. De commissie maakte een analyse van die informatie, de ethische bezwaren tegen investeren in de bank en de financiële gevolgen die het overgaan tot een boycot zou hebben.

6. ...en kwam met een aanbeveling.

In een laatste bijeenkomst op 14 mei 2002 sprak de commissie zich uit tegen Wereldbankobligaties en adviseerde de universiteit om te gaan tot een boycot.

7. De universiteit nam die aanbeveling over. Op 10 maart 2003 nam de Raad van Bestuur van de Universiteit van New Mexico officieel een resolutie aan met daarin het besluit van de universiteit om niet langer te investeren in Wereldbankobligaties. Daarmee was het de eerste universiteit die zich officieel aansloot bij de groeiende lijst van Wereldbankboycotters.

Boycotacties: Voorbeelden Uit de Praktijk

De Nederlandse ASN Bank verkoopt obligaties Wereldbank en EIB

Onlangs heeft de ASN, een Nederlandse bank voor ethisch beleggen, openlijk verklaard dat zij hun Wereldbank- en ISB-obligaties van de hand zullen doen vanwege de slechte prestaties van deze ontwikkelingsbanken op sociaal en milieugebied.

In een persverklaring gedateerd 17 juli 2003 stelt de ASN: "De ongewenste neveneffecten van projecten die door de Wereldbank worden ondersteund zijn corruptie, schade aan het milieu en de gedwongen verhuizing van de lokale bevolking. ... De omvang van de projecten versterkt de problemen die zij veroorzaken. En daarom zullen wij niet langer in de Wereldbank investeren".

Het besluit van de ASN werd ingegeven door twee brieven waarin hen werd gevraagd om te stoppen met het aankopen van Wereldbank- en EIB-obligaties. Het proces verliep uitermate soepel.

1. Twee in Nederland gevestigde milieuorganisaties stuurden een brief aan de ASN, waarin zij de bank vroegen hun belangen in de EIB en de Wereldbank te herzien. Hiernaast een ingekorte versie van deze brief.

2. Na ongeveer een maand ontvingen beide organisaties een antwoord van de ASN waarin hen werd medegedeeld dat de ASN zijn investeringen in de betreffende obligaties nog eens kritisch tegen het licht zou houden. Ook werd er telefonisch contact opgenomen.

3. Beide organisaties deden een schriftelijke reactie uitgaan.

4. Na twee maanden geen bericht te hebben ontvangen (de directie was in die tijd vermoedelijk druk aan het overleggen), kondigde de ASN publiekelijk aan dat zij hun investeringen in Wereldbank- en EIB-obligaties van de hand zouden doen.

Let op:

- Het proces werd in gang gezet met slechts twee brieven, die werden gestuurd namens organisaties in plaats van personen.
- Het was duidelijk dat de directie van de bank vooral bang was voor de schade die een campagne zou kunnen toebrengen aan hun imago.
- De betrekkingen waren in het algemeen goed en er werd door geen van beide partijen met een beschuldigend vingertje gewezen.

Boycotacties: Voorbeelden Uit de Praktijk

ASN Bank, Directie
Geachte heer/mevrouw,

16 maart 2003

Bij het bestuderen van de website van de ASN kwamen wij tot de ontdekking dat de ASN belegt in de Europese Investeringsbank (EIB) en de Wereldbank. Wij willen u er graag op wijzen dat het beleid en de projecten van de EIB en de Wereldbank in veel gevallen zeer omstreden zijn. Wij zullen dit hieronder nader toelichten:

- De EIB en de Wereldbank zijn weinig transparante organisaties. Hun informatie is slechts zeer beperkt toegankelijk en hun beleid ten aanzien van informatieverstrekking is veel meer gericht op grote cliënten uit het bedrijfsleven dan op het afleggen van verantwoording aan het publiek.
- De EIB en de Wereldbank kennen geen bindende maatregelen en procedures om naleving van maatstaven op het gebied van milieu, sociaal beleid en ontwikkeling te garanderen aan getroffen gemeenschappen.
- Een groot deel van de projectgelden van de EIB en de Wereldbank gaan naar de winning van niet-hernieuwbare natuurlijke hulpbronnen (olie, gas, kolen, goud) en de fossiele-brandstofsector. Dat deze projecten vaak zeer schadelijk zijn voor de lokale bevolking en het milieu is genoegzaam bekend. Zo waren de EIB en de Wereldbank beiden betrokken bij de pijplijn Tsjaad-Kameroen (2001), die zelfs volgens de interne rapporten van de Wereldbank zelf een verwoestend effect heeft gehad op de regio en niet tot enige vooruitgang heeft geleid.
- De EIB en de Wereldbank behoren tot de belangrijkste voorstanders van de ontwikkeling van transcontinentale netwerken, door middel van onder andere de aanleg snelwegen, hogesnelheidslijnen en uitbreiding van het vliegverkeer. Die staan allemaal bekend om de negatieve effecten die zij hebben op de natuur en de bevolking van de gebieden die zij doorkruisen; voorbeelden zijn de autoroute A4 die de Oekraïne verbindt met Polen en het Plan Puebla Panama in Midden-Amerika.

Als maatschappelijk bewuste bank die ernaar streeft een goed alternatief te bieden, vragen wij u nog eens na te gaan of beleggen in EIB en Wereldbankobligaties wel te verenigen is met uw ethische principes.

Mocht u daar prijs op stellen, dan verstrekken wij u graag meer feitelijke informatie en diepgaand onderzoek over EIB en Wereldbank, alsmede informatie over alternatieve investeringsmogelijkheden in Europa. We hopen ten eerste dat de ASN zich in deze kwestie wil verdiepen en in de toekomst zal afzien van investeringen in zowel de Europese Investeringsbank als de Wereldbank.

Bij voorbaat dank voor uw moeite. In afwachting van uw antwoord,

Hoogachtend,
A SEED Europe

Aangenomen Resoluties

Medio februari 2003 hadden 85 gemeenten en instellingen dan wel resoluties aangenomen dan wel formeel beleid ontwikkeld waarmee ze zich ertoe verplichtten niet te investeren in Wereldbankobligaties. We noemen er hier een aantal:

Gemeenten

Cambridge, Massachusetts
Boulder, Colorado
San Francisco, Californië
Berkeley, Californië
Milwaukee, Wisconsin
Takoma Park, Maryland
Oakland, Californië
Richmond, Californië

Universiteiten

Universiteit van New Mexico
Wadham College JCR, Universiteit van Oxford, Engeland

Maatschappelijk verantwoorde beleggingsfondsen en banken

Triodos Bank
ASN Bank Nederland
Ecological Building Society
Calvert Group
Harrington Investments, Inc
New Alternatives Fund, Inc.
Progressive Assets Management
Trillium Assets Management
Pax World Fund Family
Parnassus Fund

Vakbonden

International Brotherhood of Teamsters
American Postal Workers Union
Service Employees International
Union Industrial Workers of the World
International Longshore & Warehouse Union

Communication Workers of America
American Federation of Government Employees

Kerken en religieuze groeperingen

Pax Christi
USA Sisters of the Holy Cross
Marianites of Holy Cross
Unitarian Universalist General Assembly
Walker Lutheran Church, Minneapolis
Conference of Major Superiors of Men
Franciscaner Broeders, Orde van de Minderbroeders, Sacred Heart Province
Marianist Brothers and Priests Provincial Council - New York
Macalester Plymouth Methodist Church

Stichtingen

Global Greengrants Fund
Rockwood Fund
Jessie Smith Noyes Foundation
Ben and Jerry's Foundation
Changemakers
French American Charitable Trust

Wereldbankboycot: Actiehandleiding

In deze paragraaf vindt u een aantal hulpmiddelen en suggesties om een boycot te beginnen bij u in de buurt. Op onze website kunt u nog veel meer voorbeelden rechtstreeks downloaden. Kijk op: www.wbeurope.org/tool-kit.php

Goed van start

- Actiehandleidingen in meerdere talen - Nederlands, Spaans, Frans, Russisch
Deze zijn te downloaden via de wwv-website. Op verzoek kunnen wij ze u ook per post toesturen.
- De financiële markten: een gids voor actievoerders
Te downloaden via de wwv-website

De mensen om u heen informeren over de Wereldbank

- Basisinformatie over de Wereldbank: fact-sheets voor leken - 2 pagina's
Te downloaden via de wwv-website
- Factsheets over verschillende onderwerpen
Te downloaden via de wwv-website
- Films en documentaires - handleiding p. 21
- Artikel voor een nieuwsbrief: een voorbeeld - handleiding p. 22
- Ingezonden brief aan de krant: een voorbeeld - handleiding p. 24

Uitzoeken wie belegt in Wereldbankobligaties

- Brief aan uw bank: een voorbeeld - handleiding p. 26
- Brief aan een ethisch beleggingsfonds: een voorbeeld - handleiding p. 27

Een resolutie opstellen

- Brief aan een raadslid: een voorbeeld - handleiding p. 28
- De resolutie zelf: een voorbeeld - handleiding p. 30
- Brief aan de krant voor een instelling die overweegt een resolutie aan te nemen
Te downloaden via de wwv-website
- Voorlichting over risicoanalyse Wereldbankobligaties
Beknopte versie: handleiding p. 37; volledige tekst te downloaden via de wwv-website

Films en Documentaires

Met het vertonen van een film of documentaire kunt u meer belangstelling opwekken voor de boycot. Mensen kunnen dan uit eerste hand kennis nemen van de schadelijke effecten van het beleid van het IMF en de Wereldbank en van het wijdverbreide verzet tegen deze instellingen. Laat de vertoning vergezeld gaan van een korte uitleg over de boycot en laat een lijst rondgaan waarop belangstellenden hun gegevens kunnen invullen.

Life and Debt

Deze film belicht de 'schuldenspiraal' die zo'n verwoestende uitwerking heeft op de lokale nijverheid en landbouw in ontwikkelingslanden. Daarbij wordt Jamaica gebruikt als voorbeeld van een land dat onder curatele staat van het IMF en de Wereldbank.

2001 www.lifeanddebt.org

Drowned Out: We Can't Wish Them Away

Een Indiase familie besluit dat ze liever thuis blijven en verdrinken dan plaats te maken voor de Narmada-stuwdam. 2002, 75 minuten

www.cultureshop.org

Deadly Embrace: Nicaragua, the Wereldbank and the IMF (Nicaragua in de wurggreep van Wereldbank en IMF)

De verwoestingen die de orkaan Mitch in Nicaragua aanrichtte, leidde tot een wijdverbreide oproep om Nicaragua's buitenlandse schuld - per capita een van de grootste schuldenlasten ter wereld - kwijt te schelden. Hoewel deze film werd gemaakt voor de orkaan toesloeg, geeft hij een buitengewoon heldere analyse van de schulden crisis, de eis tot structurele aanpassingen en vrijhandel. Hij schetst een uitstekend beeld van de strijd van mensen

om het dagelijks bestaan en geeft het economische beleid zo een menselijk gezicht.

Two Trevors go to Washington

De vergaderingen van de Wereldbank in april 2000 en de protestacties daartegen, gezien door de ogen van twee Zuid-Afrikanen. In de Wereldbank: minister van Financiën Trevor Manuel. Op straat: Trevor Ngwane, actievoerder uit Soweto. Middels de vaak komische avonturen van de twee Trevors krijgen we een uniek beeld van binnenuit van wat er omgaat aan de top van de wereldeconomie en van de protestbeweging die zich verzet tegen het dictaat van de wereldeconomie.

2000, 34 minuten

www.worldbankboycott.org

White Gold

Het Lesotho Highlands-waterproject moet middels ondertunneling van het Maluti-gebergte 70 kubieke meter water per seconde gaan leveren aan de dorstige consument. Maar sinds er recent een enorm corruptieschandaal aan het licht kwam, zijn mensen vraagtekens gaan zetten bij het grootste stuwdamproject in Afrika.

2002, 34 minuten

www.bostonglobalaction.net/cashdan.html

Artikel Voor Een Nieuwsbrief: Een Voorbeeld

Een van de beste manieren om meer bekendheid te geven aan hoe schadelijk het beleid van de Wereldbank eigenlijk is en wat de mogelijkheden zijn om daar op lokaal niveau iets aan te doen, is het schrijven van artikelen voor de nieuwsbrieven van lokale organisaties, zoals universiteiten, kerken of bladen van andere maatschappelijke organisaties. U kunt daarbij bijvoorbeeld het hier afgedrukte artikel als uitgangspunt nemen. Voor meer voorbeelden: www.wbbeurope.org/tool-kit.php

Het Dagblad van Waar-je-maar-wilt

Ontwikkelingschulp Van De Wereldbank

Wie wordt er eigenlijk wijzer van?

Door u

'Ontwikkeling goudmijn in Laos, gefinancierd door de Wereldbank: de bevolking vreest voor een milieuramp'; 'Wereldbank erkent juistheid kritiek op milieu- en sociale effecten Tsjaad-Kameroen'; 'Zambiaans verzet tegen druk IMF om centrale bank te privatiseren'; 'Dwang IMF tot verkoop graanvoorraden stort Malawi in ergste voedselcrisis aller tijden'; Wereldbank weigert hulp aan Azerbeidjan tot is voldaan aan ingrepen IMF'...

Dergelijke koppen verschijnen met de regelmaat van de klok in het nieuws, en toch leidt dat nooit tot enige aanpassing van het beleid.

Het IMF en de Wereldbank staan voortdurend bloot aan de kritiek, zowel van buitenaf als van binnenuit, dat zij met hun compromisloze neoliberale economische politiek de financiële crises die het afgelopen decennium tot grote instabiliteit in de wereld hebben geleid alleen maar verergeren. Maar desondanks gaan beide instellingen onverminderd door met het opstellen van documenten en contracten om datzelfde beleid op te leggen aan nog veel meer landen.

Voor wie de term 'neoliberalisme' niets zegt: bedoeld wordt economisch beleid zoals dat werd gepropageerd door Thatcher en Reagan. Door mensen voor wie winst belangrijker is dan mensenrechten. Zij hangen het idee aan dat de 'onzichtbare hand van de markt' de problemen wel zal oplossen waarvoor vroeger de overheid verantwoordelijk was. Neoliberalen willen een einde maken aan de tarieven en subsidies waarmee regeringen hun eigen industrie stimuleren, en alles privatiseren wat los en vast zit (waaronder water, onderwijs en gezondheidszorg). Zij willen vrij baan voor handel en investeringen, omdat ze geloven dat dit tot de beste en meest efficiënte

Artikel Voor Een Nieuwsbrief: Een Voorbeeld

oplossingen leidt. Het recht van de sterkste.

Zelfs al zou die theorie kloppen, dan kan men nog met de beste wil van de wereld niet volhouden dat dit marktfundamentalisme ook maar iets te maken met open concurrentie. Om met actievoerder Frank van Schaik te spreken: "Het liberaliseren van handel kun je vergelijken met het weghalen van alle verkeerslichten, zebrapaden en verkeersdrempels. Vervolgens geef je sommige mensen een racewagen en andere een kapotte fiets en dan ga je kijken wie het eerst op de markt is."

Het is niet eerlijk om van bedrijven uit landen die net begonnen zijn met industrialiseren te eisen dat ze de concurrentie aangaan met bedrijven uit landen die hun economisch potentieel al jaren lang ongehinderd hebben kunnen ontwikkelen. Dan weet je al bij voorbaat wat het resultaat zal zijn. Het ene land na het andere wordt gedwongen zijn markten open te stellen: een luilekkerland voor de ongebreidelde expansiedrift van multinationals.

Gelukkig neemt de scepsis en de weerstand tegen dit soort rechtlijnig politiek denken toe, zowel bij de overheid als in de samenleving. De Wereldbankboycot, die in april 2000 officieel werd gelanceerd door groepen uit 35 ontwikkelingslanden uit de hele wereld en de VS, is slechts één voorbeeld van een internationale basisbeweging die bezig is de politieke en financiële druk op de Wereldbank op te voeren en de mythe te ontcrachten dat de ontwikkelingshulp die de bank biedt effectief en verantwoord zou zijn. Daarbij moet men echter opboksen tegen de zeer effectieve PR-campagnes die de Wereldbank al jarenlang voert. Als we ooit een halt willen toeroepen aan de experimenten van deze internationale financiële instellingen met de economieën van andere landen ten gunste van de rijken, dan moeten we daartegen in het geweer komen en kunnen we het ons niet veroorloven om nog langer gezapig achterover te leunen.

Sluit u aan bij de coalitie voor een boycot van de Wereldbank. Kom op woensdag om 19.00 uur naar onze wekelijkse bijeenkomst in zaal 306. Ga voor meer informatie over de effecten van het beleid van Wereldbank en IMF en de Wereldbankboycot naar wboycott@aseed.antenna.nl. Of kijk op www.worldbankboycott.org of www.wbbeurope.org.

Ingezonden Brief Aan de Krant: Een Voorbeeld

Geachte redactie,

De Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds werden aan het einde van de Tweede Wereldoorlog opgericht om leningen te verstrekken voor de wederopbouw en ontwikkeling van Europa. Tegenwoordig zijn beide instellingen actief in meer dan 100 landen. De Wereldbank, regionale ontwikkelingsbanken en particuliere geldschietters zijn in het algemeen niet bereid om leningen te verstrekken zonder fiat van het IMF. Dit zet landen sterk onder druk om in te stemmen met de restrictieve economische maatregelen uit de structurele aanpassingsprogramma's van het IMF en de Wereldbank.

Die maatregelen dwingen landen ondermeer tot bezuinigingen op hun sociale uitgaven, waardoor ze zich genooddaakt zien tot het instellen van eigen bijdragen in de basisgezondheidszorg en de watervoorziening; het privatiseren van staatsbedrijven en basisvoorzieningen als elektriciteit, water, gezondheidszorg en onderwijs; het ontmantelen van het arbeidsrecht, grootschalige ontslagen en het privatiseren van sociale verzekeringen; het openstellen van hun markten voor goedkopere importproducten, met desastreuze gevolgen voor hun eigen industrie; het verhogen van de rentevoet en het beperken van de kredietverstrekking waar veel kleine bedrijven en boeren voor hun voortbestaan op zijn aangewezen.

In ruil voor het invoeren van deze in economisch en sociaal opzicht zeer schadelijke maatregelen kunnen ontwikkelingslanden in aanmerking komen voor leningen van de Wereldbank. Het financieren van deze schulden moet prioriteit krijgen boven overheidsuitgaven aan noodzakelijke diensten. Veel Afrikaanse landen bezuiden de Sahara geven nog altijd meer geld uit aan rente en schuldaflossing dan aan gezondheidzorg. Het geld dat werd gebruikt voor de financiering van het apartheidsregime in Zuid-Afrika wordt nu terugbetaald door de mensen die er destijds het slachtoffer van waren. Toen Mandela in 1991 president werd, liet het IMF onmiddellijk weten dat zijn regering aansprakelijk zou worden gesteld voor de schuld van 18 miljard dollar die hun onderdrukkers hadden achtergelaten.

Officieel zijn er 184 landen aangesloten bij de Wereldbank. Maar in de praktijk maken de rijke landen er de dienst uit. De VS is de grootste aandeelhouder van de Wereldbank en beschikt over meer dan 15% van de stemmen in de raad van bestuur van de bank. Omdat voor grote omslagen in het beleid van de bank een goedkeuringspercentage van tenminste 85% vereist is, beschikt de VS daarmee de facto over een vetorecht. Ter vergelijking: de Afrikaanse landen bezuiden de Sahara tezamen beschikken nog niet eens over 7% van de stemmen. (cont)

Ingezonden Brief Aan de Krant: Een Voorbeeld

Er zijn veel NGO's en hulporganisaties actief in de derde wereld om de armoede, honger en ongelijkheid te bestrijden. Maar zolang de landen waarin deze sociaal bewogen mensen actief zijn gedwongen zijn om aan hun torenhoge schuldenverplichtingen te voldoen door te bezuinigen op basisvoorzieningen of deze te privatiseren, zullen deze problemen nooit afdoende kunnen worden aangepakt.

Wij kunnen als consument, burger en belegger onze verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van de economische ongelijkheid in de wereld. De Wereldbank voorziet in 80% van zijn kapitaal door middel van de uitgifte van obligaties. Door deze obligaties te boycotten en u ervan te verzekeren dat ze geen deel uitmaken uw oudedagsreserve en investeringsportefeuilles, kunnen we de Wereldbank laten zien dat wij het niet eens zijn met de onverantwoordelijke, uitbuiting in de hand werkende wijze waarop zij internationale ontwikkelingsvraagstukken benaderen. U kunt uw bank, fondsbeheerder of effectenmakelaar vragen naar hun beleid als het gaat om ethisch beleggen en of zij investeren in Wereldbankobligaties. En u kunt lokale en landelijke politici vragen naar hun standpunt en dat van de overheid ten aanzien van de Wereldbank, de schuldenlast van de derde wereld en ethisch beleggen.

Voor aanvullende informatie, zie www.worldbankboycott.org

Brief Aan Uw Bank: Een Voorbeeld

Maatschappelijk verantwoord investeren (MVI) is tegenwoordig het toverwoord in financiële kringen. Inveestors proberen overal ter wereld nieuwe markten aan te boren en maatschappelijk bewuste cliënten aan te trekken door ethische beleggingsfondsen op te richten. Die verschillen aanzienlijk in de mate waarin zij ook daadwerkelijk ethisch te werk gaan, maar fondsbeheerders zijn meestal gevoelig voor de eisen van investeerders en proberen in toenemende mate sociaal betrokken investeerders aan te trekken.

U kunt banken en beleggingsmaatschappijen uitstekend onder druk zetten door hen te vragen wat zij met uw geld doen. De hier afgedrukte voorbeeldbrieven zijn een effectief middel gebleken om meer zicht te krijgen op het beleid van banken en beleggingsmaatschappijen inzake Wereldbankobligaties, en om aan te geven dat zij er verstandig aan zouden doen om deze aandelen uit hun fondsen te weren.

Aan: ABN AMRO
Amsterdam

Amsterdam, 31 februari 2004

Geachte heer/mevrouw,

Ik heb recent begrepen dat het geld op mijn ...rekening mogelijk gebruikt wordt om te investeren in bedrijven, overheden en financiële instellingen die er twijfelachtige ethische maatstaven op na houden. Ik schrijf u dan ook om u te vragen of u mij de naam kunt verstrekken van het fonds waarin mijn geld is belegd en om mij een lijst toe te sturen van de aandelen, effecten en obligaties in de portefeuille van het betreffende fonds.

Het gaat mij daarbij met name om de obligaties uitgegeven door de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling (IBHO) en de Internationale Financieringsmaatschappij (IFC). Ik zou het dan ook op prijs stellen als u mij meer kunt vertellen m.b.t. het beleid van [de betreffende instelling] inzake de aankoop van deze aandelen.

In afwachting van uw antwoord verblijf ik,

Hoogachtend,

[handtekening]

Brief Aan Een Ethisch Beleggingsfonds: Een Voorbeeld

Aan: Jansen beleggingen en investeringen
Apeldoorn

Geachte heer Jansen,

Ik heb onlangs een erfenis ontvangen en wil graag voorkomen dat het geld zo wordt geïnvesteerd dat het kan worden gebruikt om beleid of activiteiten te financieren die ik ethisch onverantwoord acht. Aangezien ik altijd zeer te spreken was over uw brochures en de grondige wijze waarop u nagaat waar u uw investeringen onderbrengt, zou ik van u dan ook graag meer informatie ontvangen over de fondsen die u aanbiedt.

Mijn opvatting aangaande wat ik ethisch onverantwoord acht gaat een stap verder dan niet willen investeren in tabak en alcohol. Het gaat mij in het bijzonder om de obligaties uitgegeven door de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling (IBHO) en de Internationale Financieringsmaatschappij (IFC). Ik zou het dan ook op prijs stellen als u mij kunt vertellen wat het beleid van [de betreffende instelling] is inzake de aankoop van deze obligaties.

In afwachting van uw antwoord verblijf ik,

Hoogachtend,

[handtekening]

Brief Aan Een Raadslid: Een Voorbeeld

Mw Jantien Smit
Gemeenteraad van Amsterdam
Postbus 202
1000 AE Amsterdam

Amsterdam, 14 mei 2004

Geachte mevrouw Smit,

Als betrokken bewoner van uw gemeente richt ik mij tot u met het verzoek een motie in te dienen om de gemeenteraad zich te laten uitspreken tegen het investeren in Wereldbankobligaties.

Als publieke instelling die verantwoording schuldig is aan de belastingbetaler is het de plicht van de gemeente haar middelen zo te investeren dat men zich niet hoeft te generen om openbaar te maken deze zijn belegd, noch ten aanzien van de burgers van de gemeente zelf, noch ten aanzien van die van haar zustersteden, zoals Managua in Nicaragua. Als de raad zich niet duidelijk verplicht om af te zien van investeringen in Wereldbankobligaties is het onvermijdelijk dat men in verlegenheid zal worden gebracht.

De Wereldbank houdt weliswaar vol dat men wereldleider is op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en helpt 'een glimlach te toveren op het gezicht van ieder kind'. Maar de bank is in feite een van de belangrijkste veroorzakers van de toenemende armoede in landen in het Zuiden. Samen met haar zusterinstelling, het Internationaal Monetair Fonds, blijft de bank bezig met het opleggen van een uniform neoliberaal economisch keurslijf aan landen die er leningen afsluiten. Dergelijk beleid dwingt 'ontwikkelingslanden' om hun markten voortijdig open te stellen en draagt ertoe bij dat hun middelen telkens weer worden opgesoupeerd door buitenlandse multinationale ondernemingen die hun winsten consequent wegsluizen.

Door landen te dwingen drastisch te snoeien in hun sociale uitgaven omwille van het 'budgettaire evenwicht', laten de internationale financiële instellingen (IFI's), waarvan de Wereldbank er één is, de regeringen van deze landen geen andere keus dan het invoeren van 'eigen bijdragen' op voorzieningen als de basisgezondheidszorg en onderwijs, die beiden essentieel zijn voor de duurzame ontwikkeling van een land. Door mensen te dwingen om te betalen om naar school te kunnen of aanspraak te kunnen maken op de noodzakelijke medische zorg, zorgt de Wereldbank ervoor dat de armen en andere gemarginaliseerde groepen - dus die mensen die men juist beweert te helpen - de toegang wordt ontzegd tot de noodzakelijke middelen van bestaan en dat de welvaart van een land afhangt van de ontwikkeling van een kleine elite. Dit is geen loze theorie: eind april van dit jaar kwam Stephen Lewis, de VN-gezant voor Afrika, terug uit Kenia met een rapport over het dramatische effect van het besluit van de regering om in te gaan tegen het advies van de Wereldbank en de 'eigen bijdragen' af te schaffen. Binnen één week stroomden er 1,2 miljoen kinderen in in het onderwijssysteem: een toename van meer dan 20%.

Brief Aan Een Raadslid: Een Voorbeeld

De Wereldbank kan zoveel invloed uitoefenen op schuldenlanden omdat hun handen gebonden zijn door de samengestelde rente op eerdere leningen die zij in de loop van tientallen jaren hebben opgebouwd. Vandaag de dag gaan de meeste landen leningen aan bij de Wereldbank om te kunnen voldoen aan de betalingsverplichtingen op eerder afgesloten leningen. Vanwege hun schulden betalen landen in het Zuiden jaarlijks zelfs meer geld aan de geïndustrialiseerde landen dan zij ontvangen. De netto geldstroom gaat van Zuid naar Noord, en niet andersom, zoals vaak wordt gedacht.

De burger is de gemeente respect verschuldigd, maar als democratische instelling moet de gemeente Amsterdam dat respect ook verdienen. De Wereldbank en het IMF maken zich echter voortdurend schuldig aan het schenden van de democratische beginselen, niet alleen als het gaat om hun eigen besluitvormingsprocedures, maar ook als het gaat om de eisen die zij stellen aan de landen die bij hen in de schuld staan. Zo kwam de bevolking van Nicaragua tot de verbijsterende ontdekking dat hun Nationale Assemblée weliswaar unaniem een wet had aangenomen om alle particuliere concessies op het gebied van de watervoorziening in te trekken, maar dat de IFI's bleven eisen dat de overheid de watervoorziening zou privatiseren, wilde men aanspraak kunnen maken op de zo broodnodige schuldenverlichting die men hen in het vooruitzicht stelde. Ruth Herrera van Nicaragua's Nationale Netwerk voor Consumentenbelangen stelde dat de IFI's door de privatisering van water verplicht te stellen 'met soevereine minachting niet alleen de wetten van ons land terzijde schuiven, maar ook ons Hogergerechtshof, de thesauriër-generaal, de Nationale Assemblée en onze grondwet'.

Dit zijn slechts een paar van de redenen waarom het de gemeente wel eens zwaar zou kunnen vallen het niet alleen tegenover zijn eigen burgers, maar met name ook tegenover die van Managua in Nicaragua, te rechtvaardigen dat men belegt in Wereldbankobligaties. Daarom wil ik u nogmaals verzoeken om u binnen de gemeenteraad sterk te maken voor een resolutie waarin de gemeenteraad verklaart dat men niet meer zal beleggen in Wereldbankobligaties tot aan de volgende eisen is voldaan:

1. De beëindiging van de structurele aanpassingsprogramma's en het daaraan gekoppelde bezuinigings- en privatiseringsbeleid.
2. Honderd procent kwijtschelding van de schuldenlast van arme landen
3. Beëindiging van de steun van de Wereldbank voor milieuvriendelijke projecten, met name olie- en gaswinning, mijnbouw en de aanleg van stuwdammen.

Mocht u behoefte hebben aan meer informatie over de Wereldbank, dan ben ik graag bereid u een meer uitgebreide analyse te doen toekomen en mijn beweringen met feiten te staven.

In afwachting van uw antwoord,

Hoogachtend,
Daniel Kleiboer

De Resolutie Zelf: Een Voorbeeld

OVERWEGENDE DAT de Wereldbank een instelling is die besluiten neemt achter gesloten deuren en die derhalve noch verantwoording aflegt aan de bevolking in de ontwikkelingslanden waar men opereert, noch aan de belastingbetaler in de Verenigde Staten, Canada, West-Europa en Japan die het overgrote deel van de middelen van de Bank genereren; en

OVERWEGENDE DAT de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) weigeren het recht van arbeiders te erkennen om zich te organiseren en collectief te onderhandelen; landen gedwongen hebben het gemakkelijker te maken voor bedrijven om arbeiders te ontslaan; landen gedwongen hebben hun arbeidrecht aan te passen om de collectieve macht van de arbeiders te verzwakken en de overheden van ontwikkelingslanden dwingen om de lonen te laag te houden; en

OVERWEGENDE DAT de Wereldbank, samen met het IMF, middels het verstrekken van leningen voor 'structurele aanpassingen' privatisering aanmoedigt en tegelijkertijd het terugbrengen van de publieke uitgaven voor onderwijs, gezondheidszorg, water en staatspensioenen, hetgeen ervoor gezorgd heeft dat talloze mensen geen toegang meer hebben tot van onderwijs, gezondheidszorg, schoon water en een gegarandeerde oudedagvoorziening; en dat dit beleid in het bijzonder zeer nadelig is voor vrouwen; en

OVERWEGENDE DAT de Wereldbank 'eigen bijdragen' propageert op de basisgezondheidszorg en het onderwijs in arme landen; en dat eigen bijdragen in het onderwijs leiden tot een dalende participatiegraad, met name onder meisjes; en dat eigen bijdragen in de gezondheidszorg ervoor zorgen dat mensen verstoken blijven van levensreddende gezondheidszorg en tevens geleid hebben tot een stijging van het aantal vrouwen dat overlijdt in het kraambed; en dat dit beleid in hoge mate heeft bijgedragen aan de huidige crisis in de publieke gezondheidszorg in arme landen en ervoor heeft gezorgd dat gezondheidszorg onbereikbaar is geworden voor miljoenen Afrikanen; en

OVERWEGENDE DAT DE Wereldbank ontwikkelingslanden onder druk heeft gezet om hun publieke watervoorzieningen te privatiseren en de prijs van drinkwater voor arme consumenten te verhogen, en dat dit ervoor heeft gezorgd dat mensen geen toegang meer hebben tot schoon drinkwater, en zo vatbaarder zijn voor ziekten die zich via water verspreiden en waaraan jaarlijks 2 miljoen kinderen overlijden, en dat, naarmate water duurder en minder toegankelijk wordt, vrouwen en kinderen, die de zwaarste lasten dragen als het gaat om de dagelijkse huishoudelijke taken, langere afstanden moeten afleggen en harder moeten werken om water te halen; en OVERWEGENDE DAT de Wereldbank weigert om de schuld van arme landen

De Resolutie Zelf: Een Voorbeeld

geheel kwijt te schelden, hoe oneigenlijk die schuld ook is en hoe groot de vernietigende effecten ervan op de armen ook zijn, en dat het feit dat de Wereldbank erop staat dat Afrikaanse landen meer uitgeven aan het aflossen van hun schuldenlast dan aan gezondheidszorg Afrikaanse overheden berooft van de dringend noodzakelijke middelen om de HIV/Aids-pandemie en de bredere zorgwekkende gezondheidssituatie waar die deel van uitmaakt te bestrijden; en

OVERWEGENDE DAT de Wereldbank geen gehoor heeft gegeven aan oproepen om over te gaan van leningen in buitenlandse valuta op subsidies om uitgaven voor onderwijs, gezondheidszorg, water en rioolwaterzuivering in de armste landen te bekostigen; en

OVERWEGENDE DAT de projecten van de Wereldbank m.b.t. fossiele brandstoffen geresulteerd hebben in schendingen van de mensenrechten, verarming van lokale gemeenschappen en bevolkingsgroepen, lokale vervuiling, versterking van het broeikaseffect, en bovendien een overbodige subsidie betekenen van de belastingbetaler aan een van de meest schadelijke industrieën in arme landen, zowel waar het gaat om het milieu als in sociaal opzicht; en

OVERWEGENDE DAT de Wereldbank de grootste geldschieder is voor grootschalige stuwdamprojecten in ontwikkelingslanden, en dat door de Wereldbank gefinancierde stuwdammen hebben geleid tot de gedwongen verhuizing van meer dan 11 miljoen mensen, en dat de Wereldbank weigert om de aanbevelingen van de Wereldcommissie voor Stuwdammen volledig ten uitvoer te leggen, waaronder de richtlijn dat stuwdammen die gepaard gaan met de gedwon-

gen verhuizing van mensen niet gebouwd zouden mogen worden; en

OVERWEGENDE DAT het merendeel van de middelen die de Wereldbank voor leningen ter beschikking staan afkomstig zijn uit de verkoop van obligaties aan institutionele beleggers, waaronder pensioenfondsen, en dat deze middelen worden gebruikt om de hierboven genoemde schadelijke maatregelen uit te voeren;

SPREEKT UIT DAT [de betreffende organisatie] zich ertoe verbindt geen obligaties te kopen die worden uitgegeven door de Wereldbank (de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling en de Internationale Financieringsmaatschappij) totdat [geef hier uw eisen aan - die zouden o.a. kunnen behelzen dat de Wereldbank de armste landen hun schulden volledig kwijtscheldt; zijn schadelijke leningen voor 'structurele aanpassingen' en soortgelijke activiteiten, zoals uiteengezet in deze resolutie, staakt; en een einde maakt aan alle leningen voor projecten met een vernietigend effect op het milieu en de sociale infrastructuur, zoals olie- en gaswinning, mijnbouw en stuwdammen die maken dat mensen gedwongen moeten verhuizen.]

SPREEKT BOVENDIEN UIT DAT [de betreffende organisatie] zijn steun voor de boycot van Wereldbankobligaties zal uitdragen aan zijn medewerkers en tussenpersonen die fondsen van [de betreffende organisatie] beheren, aan instellingen en groeperingen waar [de betreffende organisatie] banden mee onderhoudt, aan leden van [uw regering], aan de Wereldbank en aan de pers.

De Wereldbank in Perspectief

De Wereldbank is slechts een component in de complexe wereldeconomie en kan niet los daarvan worden gezien. Hij vertegenwoordigt de belangen van multinationale ondernemingen en natiestaten, en vormt een integraal onderdeel van het besloten netwerk van economische instellingen die samenwerken om het neoliberale economische model te promoten. Tot dit netwerk behoren onder meer:

- Het Internationaal Monetair Fonds
- De Wereldhandelsorganisatie
- Regionale ontwikkelingsbanken, zoals de Europese Investeringsbank, de Aziatische Ontwikkelingsbank en de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank.
- Nationale economieën

Daarom is het doel van de boycot ook niet om alle wereldproblemen in één keer op te lossen, maar om duidelijke vraagtekens te zetten bij het huidige economische systeem door één belangrijke peiler ervan onder vuur te nemen.

De boycot richt zich vooral op de Wereldbank omdat die instelling een vrij gemakkelijk doelwit is. De bank verklaart openlijk te ijveren voor een 'wereld vrij van armoede'. En daarmee kan men maar al te gemakkelijk beschuldigd worden van hypocrisie door iedereen die kan aantonen dat de bank juist flink bijdraagt aan de ongeëvenaarde armoede en milieuvernietiging in de wereld. Zich zeer bewust van het aanzien dat men geniet en van het feit dat men zijn goede naam niet mag verliezen wil men wereldwijd zoveel macht kunnen blijven uitoefenen, is de bank zeer gevoelig als het om haar publieke imago gaat. Zo is het voor de afdeling Milieuzaken van de bank elk jaar opnieuw knokken om het budget veilig te stellen, terwijl het budget van de afdeling Externe Zaken sinds de top van Rio in 1992 met 52% is gegroeid.

Ten tweede verhandelt de Wereldbank obligaties op financiële markten die ook toegankelijk zijn voor de publieke instellingen. Daarom kunnen gewone burgers rechtstreeks invloed uitoefenen op de financiën van de Wereldbank: iets wat bij de meeste andere internationale financiële instellingen niet mogelijk is.

Maar er zijn ook andere ontwikkelingsbanken die ook obligaties uitgeven. Een overzicht daarvan vindt u op de volgende bladzijden.

Regionale Ontwikkelingsbanken

Veel regionale ontwikkelingsbanken geven net als de Wereldbank ook obligaties uit. Ook deze banken zijn gevoelig voor een consumentenboycot als die tegen de Wereldbank.

Europese Investeringsbank

De Europese Investeringsbank werd opgericht in 1958, als uitvloeisel van het Verdrag van Rome. Het is het belangrijkste financiële instituut van de Europese Unie. Het werd oorspronkelijk opgericht om achtergebleven gebieden een investeringsimpuls te geven en om fysieke infrastructuurprojecten te financieren om de verbindingen tussen de economieën van de verschillende landen te verbeteren.

Sinds de oprichting zijn de missie en het bereik van de EIB aanzienlijk toegenomen. Met investeringen in meer dan 120 landen vindt meer dan 16% van de financieringsactiviteiten van de EIB momenteel buiten Europa plaats. De bank investeert onder andere in Zuid-Afrika, Azië, Centraal Europa, het Midden-Oosten en Latijns Amerika.

De bank is zeer invloedrijk. Toch weten maar weinig mensen van het bestaan en het werkterrein van de bank. Hoewel de EIB zich bij al zijn activiteiten dient te houden aan de Europese wet- en regelgeving, lijkt men zich daar niet veel aan gelegen te laten liggen. De belangrijkste door de bank gefinancierde projecten op het gebied van infrastructuur, energie en transport hebben aanzienlijke en ingrijpende schade aangericht aan het milieu. Enkele van de meest recente projecten van de EIB zijn:

- Stabiliteitspact en na-oorlogse wederopbouw op de Balkan
- Gaspijpleiding Bolivia – Brazilië
- Snelweg van Kresna E-79, Bulgarije
- Uitbreiding van de luchthaven van Sofia, Bulgarije
- Pijplijn Tsjaad – Kameroen
- Autosnelweg D-8, Republiek Tsjechië
- Ringweg M0, Hongarije
- Karahnukjukur waterkrachtproject, IJsland
- Snelweg A4, Polen
- Kosicka-brug, Slowakije
- Herstructurering van de Slowaakse spoorwegen, Slowakije

Europese Bank voor Herstel en Ontwikkeling

De Europese Bank voor Herstel en Ontwikkeling (EBHO) werd opgericht in 1991 om de Europese en Aziatische landen te helpen bij de herstructurering na de val van het communisme. De bank opereert momenteel in 27 landen.

Regionale Ontwikkelingsbanken

De EBHO heeft een groot aantal in milieu- en sociaal opzicht zeer schadelijke projecten gefinancierd. Het is de enige ontwikkelingsbank die middelen ter beschikking stelt voor de bouw van kerncentrales, zoals die van Mochovce in Slowakije en de Khmelintsky 2- en Rivne 4-centrales in de Oekraïne. Daarnaast worden door de bank olieprojecten gefinancierd die bijdragen aan de klimaatverandering en meer gericht zijn op de bevordering van de welvaart van de oliemaatschappijen dan die van de lokale bevolking. De EBHO is ook een belangrijke geldschietster voor goudmijnprojecten. Een van deze projecten, de Kumtor-goudmijn in Kirgizistan, is berucht geworden door een reeks van ongelukken, waaronder een cyanide-lek dat bij enkele honderden mensen voor vergiftigingsverschijnselen zorgde.

Aziatische Ontwikkelingsbank

De Aziatische Ontwikkelingsbank (AsDB) is een financieel instituut voor multilaterale ontwikkeling met een officieel mandaat voor het bestrijden van armoede in Azië en Oceanië. De AOB, gevestigd in Manilla op de Filipijnen, werd opgericht in 1966. Momenteel zijn er 59 landen bij aangesloten. De bank heeft een belangrijke rol gespeeld bij de privatisering van water en andere fundamentele hulpbronnen in heel Azië, vooral ten koste van de armen in de betreffende gebieden.

Interamerikaanse Ontwikkelingsbank

De Interamerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) werd in 1959 opgericht om de economische ontwikkeling van Latijns Amerika te bevorderen. Momenteel zijn er 46 landen aangesloten bij de IDB. Het is de grootste regionale ontwikkelingsbank ter wereld. Jaarlijks leent de bank meer dan 9 miljard US-dollars uit. Het is de grootste geldschietster voor de multilaterale financiering van ontwikkelingsprojecten in Latijns Amerika en de Cariben.

Onder het mom van armoedebestrijding wordt bij de IDB een organisatiecultuur in stand gehouden die vriendjespolitiek in de hand werkt, heimelijke praktijken en de toekenning van grote sommen geld aan overheden en particuliere bedrijven in Latijns Amerika: de regio met de grootste inkomensongelijkheid ter wereld. Bovendien is de bank betrokken bij talloze projecten die op sociaal terrein en op het gebied van het milieu een vernietigende uitwerking hebben. Zoals bijvoorbeeld het Plan Puebla Panama. Dit plan beoogt de integratie van de infrastructuur en de economieën van de Mexicaanse staat Puebla tot aan Panama, door onder andere de aanleg van wegen, luchthavens, waterkrachtcentrales en maquiladoras.

Meer Over Obligaties En Markten

Wat zijn internationale obligaties?

Een obligatie is een leenovereenkomst waarbij de geld lenende partij zich verplicht de obligatiehouder een vooraf overeengekomen geldbedrag uit te keren op een vast-gesteld tijdstip in de toekomst.

De koper van de obligatie, die in feite geld leent aan degene die de obligatie heeft uitgegeven, moet erop vertrouwen dat de obligatie op een bepaald moment in de toekomst wordt terugbetaald tegen het afgesproken rendement. Overheden en bedrijven zijn de grootste uitgevers van obligaties. In plaats van zich te wenden tot een bank om hen geld te lenen, geven zij obligaties uit om grote sommen geld binnen te halen, vaak in de vorm van een mondiaal pakket obligatiecertificaten die worden verkocht aan banken en andere investeerders wereldwijd. In principe zijn obligaties leningen door middel waarvan de geld lenende partijen de benodigde contanten kunnen binnenhalen, terwijl de geld verstreckende partijen daar rente van trekken. De looptijd van een obligatiecertificaat wordt vastgelegd op het moment van uitgifte en kan een periode van 1 tot 30 jaar beslaan, of meer. Hoe langer de looptijd, hoe hoger vaak de opbrengst.

De meeste investeerders beleggen vooral in een combinatie van aandelen en obligaties. Het voordeel van obligaties boven aandelen is dat zij meestal minder risicovol zijn: de meest populaire obligaties (die van het Amerikaanse ministerie van Financiën) worden zelfs beschouwd als zo goed als risicovrij, hoewel de prijs ervan (het bedrag waarvoor zij voor het bereiken van de vervaldatum worden verhandeld) dagelijks fluctueert, afhankelijk van de rentevoet.

Hoe worden obligaties verhandeld?

Omdat het voor investeerders in obligaties lastig is om individuele kopers te vinden, wenden zij zich meestal tot professionele 'hoekmannen' die de obligaties voor hen aan- en verkopen. Hoewel een deel van de handel in obligaties plaats vindt op openbare beursvloeren zoals effectenbeurzen, worden de meeste rentevaste obligaties verhandeld door banken en effectenhuizen die als hoekman optreden namens hun cliënten. De obligatiehandel functioneert net als andere competitieve markten, in die zin dat handelaren er hun winst behalen door ze goedkoop in te kopen en duurder te verkopen.

Hoe worden obligaties verkocht?

Een investeerder die een obligatiecertificaat wil verkopen, wendt zich meestal via een effectenmakelaar tot een hoekman die een 'markt' creëert met twee prijzen: een 'koperskoers' en een 'verkoperskoers'. De investeerder verkoopt zijn aandelen aan de handelaar tegen de 'koperskoers', die altijd lager ligt dan de 'verkoperskoers'. Het ver-

Meer Over Aandelen En Markten

schil tussen beide bedragen wordt de 'spread' genoemd. Een handelaar verdient de hele dag door kleine bedragen door in te kopen tegen een lagere 'koperskoers' en te verkopen tegen een iets hogere 'verkoperskoers'. Obligaties worden 24 uur per dag wereldwijd verhandeld, meestal op de handelsvloer van banken en handelshuizen, die met elkaar verbonden zijn middels de modernste elektronische communicatiemiddelen. De grootste internationale kapitaalmarkten zijn gevestigd in Londen, New York en Tokio, maar obligaties worden in vrijwel elk financieel centrum over de hele wereld verhandeld, van Parijs tot Bangkok en van Johannesburg tot Vancouver.

Waarom geeft de Wereldbank obligaties uit?

Elke onderneming, elke overheid en elke multilaterale instelling (zoals de WB en de AsDB) kunnen obligaties uitgeven om middelen te genereren voor verschillende doelen. Zo kunnen ondernemingen obligaties uitgeven om de groei en ontwikkeling van hun bedrijven te financieren om zou meer winst te maken. Omdat er van overheden wordt verwacht dat zij zorgdragen voor bepaalde basisvoorzieningen en voorzieningen op het gebied van infrastructuur (zoals wegen, drinkwater en onderwijs), maar zij vaak over te weinig inkomsten beschikken om de benodigde investeringen te kunnen doen, lenen zij geld door middel van de uitgifte van obligaties. Multilaterale instellingen als de Wereldbank en de AsDB (de Aziatische Ontwikkelingsbank) geven eveneens aandelen uit om internationaal fondsen te werven om infrastructurele en andere projecten in ontwikkelingslanden te kunnen financieren. De laatste jaren is er het een en ander gewijzigd m.b.t. de externe financiering voor ontwikkelingslanden door de opkomst van internationale obligaties. Deze landen geven er de voorkeur aan om fondsen te werven door middel van de uitgifte van obligaties in plaats van door te lenen van de bank, zoals het geval was in de jaren 1980. Internationale obligaties vormen nu de grootste bron van schuldfinanciering in ontwikkelingslanden. De Wereldbank, wereldwijd de grootste verstrekker van leningen, is ook een actieve partij op de obligatiemarkt. De bank betreft bijna al zijn geld van particuliere financiële markten. Tachtig procent van het geld dat de bank voor zijn programma's gebruikt is afkomstig uit de verkoop van Wereldbankobligaties. Deze obligaties zijn vaak in handen van particuliere investeerders, waaronder pensioenfondsen, universiteitsfondsen, kerken, lokale overheden en vakbondskassen.

Geven overheden garanties af voor Wereldbankobligaties?

De meeste van de door lidstaten aan de Wereldbank toegekende of geautoriseerde fondsen bestaan niet uit 'gestort' kapitaal maar uit 'opvorderbaar' kapitaal - dat wil zeggen, toegezegde gelden die in theorie aan de Wereldbank ter beschikking zijn gesteld om indien nodig in de leenbehoefte van die bank te voorzien. Hoewel de Wereldbank die toegezegde bedragen nooit daadwerkelijk ingevorderd heeft, dienen zij als onderpand voor de leenbehoefte van de bank, waardoor Wereldbankobligaties des te aantrekkelijker worden en zeer hoog aangeschreven staan bij investeerders.

Wereldbankobligaties: Financiële Risico's

Wereldbankobligaties zijn niet alleen ethisch niet verantwoord, maar ook hun financiële basis laat te wensen over. Grotere instellingen als pensioenfondsen zijn wellicht gevoeliger voor de vijf financiële argumenten die we hier noemen dan voor de sociale en ecologische bezwaren.

1. De kans is groot dat Wereldbankdebiteuren hun betalingsverplichtingen niet zullen kunnen nakomen

Eind 2002 schortte Argentinië, de op drie na grootste debiteur van de Wereldbank, de betaling op van 805 miljoen dollar aan de Wereldbank omdat het niet langer beschikte over voldoende liquide middelen om aan zijn verplichtingen te voldoen. Argentinië kon niet met geld over de brug komen door een economische crisis die nog werd verergerd door door het IMF en de Wereldbank gesteund beleid, zoals de onhoudbare koppeling van de peso aan de dollar (wat ten koste ging van het concurrerend vermogen van de Argentijnse export).

Hoewel Argentinië de betalingen aan de instellingen in januari 2003 hervatte, is er toch nog altijd reden voor bezorgdheid. Ondanks enige mate van herstel heeft Argentinië het in economisch opzicht nog altijd zwaar. Het land zal mogelijk niet in staat blijken om voldoende exportopbrengsten te genereren om aan al zijn sociale en externe verplichtingen te voldoen.

Het is goed mogelijk dat ook andere grote IMF- en Wereldbankdebiteuren niet aan hun betalingsverplichtingen zullen kunnen voldoen. Het blad *The Economist* en andere media hebben aangegeven dat er mogelijk een reeks van wanbetalingen op binnenlandse en multilaterale schulden aan zit te komen. De totale externe schuld van Brazilië is sinds 1994 gestegen van 29% tot 65% van het BBP en het land houdt er een rente van meer dan 25,5% op na. Een

dergelijke schuldenlast levert duidelijk een onhoudbare situatie op, en ook Brazilië zou in de toekomst wel eens kunnen overwegen om niet langer aan zijn betalingsverplichtingen te voldoen.

In zijn analyse van oktober 2002 aangaande Wereldbankobligaties gaf Moody's Investors Service aan dat er 'een enorm risico voor de financiële positie van de bank zou ontstaan als meer dan een van hun grote debiteuren zou overgaan tot opschorting van de rentebetalingen'. Moody's wees erop dat behalve Brazilië en Argentinië ook andere grote IBHO-debiteuren als Rusland en Indonesië de komende jaren nog verder ontwricht zouden kunnen raken vanwege politieke en structurele problemen; deze vier landen zijn samen goed voor 28,3% van alle uitstaande leningen van de bank.

2. Dekking van Wereldbankobligaties door de VS is niet verzekerd

De regering van de VS en de regeringen van andere Wereldbank-donorlanden leveren het zakelijk onderpand voor de Wereldbankobligaties door elk jaar een bepaalde hoeveelheid 'opvorderbaar kapitaal' ter beschikking te stellen. Dit geld wordt ter beschikking gesteld om tegemoet te kunnen komen aan de verplichtingen van de Wereldbank jegens haar obligatiehouders in geval van wanbetaling. Hoewel de Wereldbank nooit een beroep op deze toezeggingen heeft hoeven doen, heeft deze quasisoevereidsgarantie er wel toe bijgedragen dat Wereldbankobligaties de kwalificatie 'AAA' hebben gekregen. Maar een Congresbesluit om te bezuinigen op de financiering van opvorderbaar kapitaal zou er heel goed toe kunnen leiden dat deze obligaties minder aantrekkelijk worden, wat ten koste zou kunnen gaan van hun investeringskwalificatie.

Wereldbankobligaties: Financiële Risico's

In de lente van 1999 nam het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden een voorstel aan om de 648 miljoen dollar in te trekken die eerder was geoormerkt als oproepbaar kapitaal voor de Wereldbank, de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank en de Aziatische Ontwikkelingsbank. Hoewel het hier maar een klein deel betrof van de 125 miljard dollar die jaarlijks aan oproepbaar kapitaal wordt toegezegd, meldde Associated Press destijds dat de toenmalige minister van Financiën Robert Rubin 'waarschuwde dat dit een gevaarlijk precedent zou scheppen en dat het zou leiden tot "ernstige nervositeit" op de financiële markten aangaande de Amerikaanse bereidheid de kredietverlenende instellingen te steunen. En groeiende bezorgdheid bij de markten zou de kosten van het afsluiten van kredieten door deze organisaties opjagen."

Destijds verklaarde Rubin dat de president van de Wereldbank, James Wolfensohn 'ernstig bezorgd' was over de invloed die het besluit van het Huis van Afgevaardigden om te bezuinigen op oproepbaar kapitaal zou hebben op het vermogen van de bank om kapitaal te verwerven. Het Bretton Woods Comité, een organisatie van prominente zakenmensen en politieke leiders die de instellingen steunt, schreef een brief naar de voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, Dennis Hastert, over de bezuiniging op opvorderbaar kapitaal. In die brief schreef James Orr, directeur van het comité: 'Ons bereiken verontrustende berichten uit Wall Street dat sommige obligatiehouders bij de dreiging alleen al nerveus beginnen te worden en hun Wereldbankobligaties dumpen.' Hoewel de maatregel uiteindelijk niet werd doorgevoerd, is de mogelijkheid dat het Congres zijn steun intrekt een reëel risico, dat door potentiële investeerders in Wereldbankobligaties zeker moet worden meegevoelen.

Dit risico is absoluut niet denkbeeldig, gegeven de

groeijende scepsis van het Amerikaanse Congres jegens Wereldbank en IMF, zowel onder Republikeinen als onder Democraten. De Commissie-Meltzer, een forum bestaande uit leden van zowel de Democratische als de Republikeinse partij, maar waarin de Republikeinen een meerderheid hebben en dat in 1999 door het Congres werd benoemd toen de Republikeinen daar over de meerderheid beschikten, kwam in zijn laatste rapport uit maart 2000 met de aanbeveling om de Wereldbank drastisch in te krimpen en om te vormen tot een subsidieverstrekkende organisatie. Intussen hebben Republikeinse en Democratische congresleden zich sterk gemaakt om nieuwe fondsen voor het IMF en Wereldbank tegen te houden of aan strenge voorwaarden te binden. En gezien de omvangrijke begrotingstekorten die zich momenteel weer aandienen in de VS, is het niet denkbeeldig dat het Congres opnieuw zal willen praten over bezuinigingen op opvorderbaar kapitaal aan kredietverstrekkende instellingen die toch al op weinig publieke steun kunnen rekenen.

Het is bekend dat de regering-Bush sceptisch staat tegenover de rol van internationale financiële instellingen en bezig is met het creëren van alternatieve financieringsmethoden voor internationale ontwikkelingssamenwerking, zoals bijvoorbeeld de Millennium Challenge Accounts; deze ontwikkelingen zijn mogelijk een signaal dat de bereidheid van de huidige regering om de Wereldbank te steunen afneemt.

3. Het grootste particuliere pensioenfonds van de VS heeft zijn Wereldbankobligaties van de hand gedaan omdat ze onvoldoende opleverden.

Het TIAA-CREF zegt dat het zijn Wereldbankobligaties in 2002 heeft verkocht omdat ze te weinig rendement opleverden voor dit fonds met een kapitaal van \$ 270 miljard. 'We hebben altijd belegd in Wereldbankobligaties,

Wereldbankobligaties: Financiële Risico's

maar nu doen we dat niet meer', zei TIAA-CREF-woordvoerder Patrick Connor in november 2002 tegen de AFX Global Ethics Monitor, een zakelijke nieuwsdienst. "... Ze leverden gewoon niet zoveel op als andere investeringen', aldus Connor. Het besluit van het toonaangevende pensioenfonds TIAA-CREF vormde een duidelijk signaal voor andere institutionele beleggers die op zoek zijn naar investeringen zonder al te veel risico, maar met een aantrekkelijk rendement.

4. De controle op Wereldbankkredieten is vaak slecht & de projecten waarin wordt geïnvesteerd zijn niet duurzaam, wat het risico op wanbetaling vergroot.

Veel Wereldbankprojecten presteren onder de maat. Uit een rapport uit 200 in opdracht van het de gemengde commissie-Economie van het Amerikaanse congres bleek dat 55-60% van de projecten van de Wereldbank onvoldoende rendement opleveren om levensvatbaar te zijn. Dat komt deels doordat er te eenzijdig de nadruk wordt gelegd op goedkeuring van projecten en het toekennen van gelden, en te weinig op kwaliteit en duurzaamheid. Met deze kritiek - dat men het goedkeuren van projecten belangrijker vindt dan de kwaliteit - wordt de Wereldbank al meer dan tien jaar geconfronteerd, al sinds het rapport-Wapenhans van 1992: een internationaal onderzoek onder leiding van een voormalige vice-president van de Wereldbank, waarin werd geconcludeerd dat 37,5% van de Wereldbankprojecten onder de maat presteerde. Het mislukken van projecten kan ten koste gaan van het rendement op Wereldbankinvesteringen in een land, hetgeen op zijn beurt weer het risico van wanbetaling met zich meebrengt.

5. De groeiende boycot van de Wereldbank verhoogt het risico van Wereldbankobligaties

De Wereldbankboycot, begonnen in april 2000, probeert institutionele investeerders en publieke

instellingen ertoe te bewegen om niet langer te investeren in Wereldbankobligaties. 90 institutionele beleggers hebben intussen al verklaard niet langer te zullen beleggen in Wereldbankobligaties, zowel om sociale als om financiële redenen. Onder de gemeenten en investeerders die zich hebben uitgesproken zijn zeven Amerikaanse steden waaronder Milwaukee (Wisconsin); San Francisco (Californië); Boulder (Colorado); Oakland (Californië); en meer dan twintig vakbonden, waaronder de 1,5 miljoen leden tellende International Brotherhood of the Teamsters en de 1,4 miljoen leden tellende Service Employees International Union (SEIU).

Bovendien hebben tien beleggingsmaatschappijen, waaronder de Calvert Group, het Parnassus Fund en de Citizens Funds, met een gezamenlijk kapitaal van \$16 miljard dollar, een code opgesteld om niet langer te investeren in Wereldbankobligaties. De campagne groeit snel en richt zich op tientallen andere stadsbesturen en belangrijke institutionele beleggers als pensioenfondsen voor ambtenaren, investeerders met een religieuze achtergrond en anderen.

Door steeds meer investeerders te bewegen om niet langer te investeren in Wereldbankobligaties hopen de actievoerders de Wereldbankobligaties te beroven van hun 'AAA'-kwalificatie. Dat zou het risico om in deze obligaties te beleggen verhogen en tegelijkertijd de druk opvoeren op de Wereldbank om haar koers ingrijpend te wijzigen. Als de Wereldbank zijn 'AAA'-kwalificatie zou verliezen, dan zou het verhoogde risico leiden tot een waardevermindering van de obligaties van de bank.

Voor de volledige tekst van deze briefing, waaronder de voetnoten, zie www.wbbeurope.org/tool-kit.php

Alternatieven

Er zijn talloze alternatieven, niet alleen voor Wereldbankobligaties, maar ook voor het huidige economisch denken. Hier volgen enkele adressen waar u meer informatie kunt krijgen over deze ideeën:

Alternatieve financiële instellingen, banken en coöperaties:

België

Triodos Bank
www.triodos.be

Credal

www.credal.be

Denemarken

JAK (Jord-Arbejde-Kapital)
www.jak.dk

Merkur - den Almennyttige
Andelskasse
www.merkurbank.dk

Duitsland

OekoGeno
www.oekogeno.de

GLS Gemeinschaftsbank
www.gemeinschaftsbank.de

Nederland

Triodos Bank
www.triodos.nl

ASN Bank
www.asnbank.nl

Zwitserland

Alternative Bank Schweiz
www.abs.ch

Freie Gemeinschaftsbank
www.gemeinschaftsbank.ch

Verenigd Koninkrijk

Triodos Bank
www.triodos.co.uk

Ecology Building Society
www.ecology.co.uk

Industrial Common
Ownership Finance
www.icof.co.uk

Shared Interest
www.shared-interest.com

Frankrijk

Institut de Développement
de l'Economie Sociale

www.esfin-ides.com
Société Financière de la
NEF www.lanef.com

Fédération des Cigales
www.cigales.asso.fr

Italië

Banca Etica
www.bancaetica.com

MAG 2 Finance
www.mag2.it

Luxemburg
ETIKA
www.etika.lu

Alterfinanz
www.globenet.org/horizon-local/alterfin

Zweden
JAK (Jord-Arbejde-Kapital)
www.jak.se

Nordiska Sparlan
www.nordspar.se

Alternatieven

Screening en advies op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen

European Sustainable & Responsible Investment Forum - www.eurosif.info

UK Social Investment Forum - www.uksif.org

Ethical Investment Research Service - www.eiris.org

LETS

LETS is een ruilsysteem dat draait op een eigen, intern valutasysteem. Het is geen duurzaam alternatief voor het kapitalisme, maar het biedt wel een ander model voor het uitwisselen van middelen.

Algemene informatie - www.lets.net of www.gmlets.u-net.com

Duitsland - www.tauschringe-berlin.de/

Nederland - www.letsland.nl/

Frankrijk - www.selidaire.org/pgacc.html

Polen - www.queenfisher.net/lets-krakow/v2/pl

Tsjechische Republiek - www.lets.ecn.cz

"Elke
investeerder die ook
maar een beetje maatschap-
pelijk bewust is, zal pertinent
weigeren zich in te laten met
Wereldbankobligaties."

Het neoliberalisme voorbij

-Trillium Assets Management, April
2000 van Kerken, juni 2000

Participerende economie - www.parecon.org

Strohalm - www.strohalm.nl

Netwerk Vlaanderen - www.netwerk-vlaanderen.be

Trueque - <http://trueque.org.ar>

New Economics Foundation - www.neweconomics.org

Debunking Economics - www.debunking-economics.com

Fonkoze Alternative Bank in Haiti - www.fonkoze.org

Coördinatoren Van De Wereldbankboycot

Jubilee South Africa
www.aidc.org.za/j2000/index.html

Anti-Privatisation Forum, Zuid-Afrika
www.apf.org.za

Niger Delta Women for Justice
www.ndwj.kabissa.org

Forum for African
Alternatives, Senegal

Soweto Electricity Crisis
Committee, Zuid-Afrika

Focus on the Global South, Thailand
www.focusweb.org

Insaaf International, India
www.geocities.com/insaafin

Centro de Derechos Económicos y Sociales, Ecuador
www.cesr.org/latam.htm

Center for Economic Justice, United States
www.worldbankboycott.org

Council of Popular & Indigenous
Organizations of Honduras

Haitian Coalition to Advocate Alternative Development
www.rehred-haiti.net/membres/papda/

Center for Economic & Political Research for Community Action, Chiapas
www.ciepac.org

The Halifax Initiative, Canada
www.halifaxinitiative.org

Aanvullende Informatie Over De Wereldbank

Weblinks

1world Communication
www.1worldcommunication.org

**Alternative Information Development
Centre**
www.aidc.org.za

Bank Information Center
www.bicusa.org

BankWatch
www.bankwatch.org

Bretton Woods Project
www.brettonwoodsproject.org

Center for Economic & Policy Research
www.cepr.net

Corporate Watch
www.corporatewatch.org

CorpWatch
www.corpwatch.org

The Development GAP
www.developmentgap.org

E-maillijsten

50 Years is Enough! Uitgebreide e-mail infolijst, verschijnt tweewekelijks
Stuur een lege e-mail naar stop-wb-imf-subscribe@50years.org

Bretton Wods Updates, maandelijkse updates IMF/WB
Meld u aan op het internet op www.brettonwoodsproject.org/subs

Mondiale nieuwsbrief Wereldbankboy cot, verschijnt incidenteel
Stuur een lege e-mail naar bank-boycott-subscribe@yahoogroups.com

Fifty Years is Enough
www.50years.org

Friends of the Earth
www.foei.org

Focus on the Global South
www.focusweb.org†

Global Exchange
www.globalexchange.org

International Rivers Network
www.irn.org

People's Global Action
<http://www.nadir.org/nadir/initiativ/agp/free/imf/index.htm>

Third World Network
www.twinside.org.sg

The Whirled Bank Group
www.whirledbank.org

zelf of in samenspraak besluiten bepaalde goederen principieel niet te kopen of te gebruiken omdat ze van een bepaalde oorsprong zijn, als uiting van protest of ongenoegen of als dwangmiddel